

RÅSTOFTILLADELSE

BJERGEGÅRD

Dato: 29.07.2024

Sagsnummer 23/20829

Gravenummer 2.6

37C, 37a, 37a del 2, 38d

Kuregårdsvej 12

Klemensker

Carsten Kofod

CVR: 82011013

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	Afgørelse.....	3
1.1	Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding.....	3
1.2	Før tilladelsen tages i brug	5
1.3	Ejerforhold	5
2	Sagens baggrund	5
2.1	Ansøgningens indhold	5
2.2	Beskrivelse.....	6
3	Vilkår.....	7
3.1	Omfang af retten til at indvinde	7
3.2	Drift	7
3.3	Adgangsforhold og afstande	9
3.4	Forebyggelse af forurening, håndtering af affald, vandindvinding mv.	10
3.5	Efterbehandling m.m.	12
4	Generelle bestemmelser.....	14
4.1	Tilsyn.....	14
4.2	Tinglysning af efterbehandlingsvilkår	14
4.3	Arkæologi.....	14
4.4	Råstofafgift.....	14
4.5	Underretning ved konkurs, overdragelse af rettigheder mv.....	15
4.6	Indberetning af indvunden mængde	15
4.7	Indberetning til GEUS	15
4.8	Tilførsel af jord	15
4.9	Miljølovgivning i øvrigt	15
4.10	Forsyningsledninger.....	16
5	Sikkerhedsstillelse	16
6	Ansøgningsprocessen.....	16
6.1	Myndighedshøring	16
6.2	Miljøvurderingsloven.....	25
6.3	Partshøring.....	26
7	Regionens vurdering af sagen	27
7.1	Lovgrundlag	27
7.2	Gennemgang af hensyn og vurderinger.....	27
8	Klagevejledning og underretning	38
8.1	Klagevejledning	38
8.2	Underretning om afgørelsen	39
9	Bilag.....	40

Bilag 1.1 Oversigtskort 1:25.000	41
Bilag 1.2 Oversigtskort 1:2000	42
Bilag 2 Grave- og efterbehandlingsplan	43
Bilag 3 VVM-screenings afgørelse	47
Bilag 4.1 Miljøministeriets tilladelse til ophævelse af fredskovspligt.	50
Bilag 4.2 Bornholms Regionskommunes tilladelse til sænkning af grundvand.....	59
Bilag 5 Udtalelse fra museet.....	61

1 AFGØRELSE

Forud for meddelelse af denne tilladelse har regionen vurderet, hvilke vilkår, der skal fastsættes, samt foretaget en hensynsafvejning i henhold til råstoflovens § 3.

Der redegøres i afsnit 7 nærmere for afvejningen af hensyn samt vurderingen af hvilke vilkår, indvindingen kræver.

Afgørelsen er truffet på baggrund af:

- råstofloven
- miljøvurderingsloven
- Bornholms Regionskommunes Råstofplan 2016
- habitatbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter)
- habitatdirektivet (direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter)
- indsatsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter) og
- vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5/1984, "Ekstern støj fra virksomheder".

Øvrigt lovstof, som der henvises til i teksten:

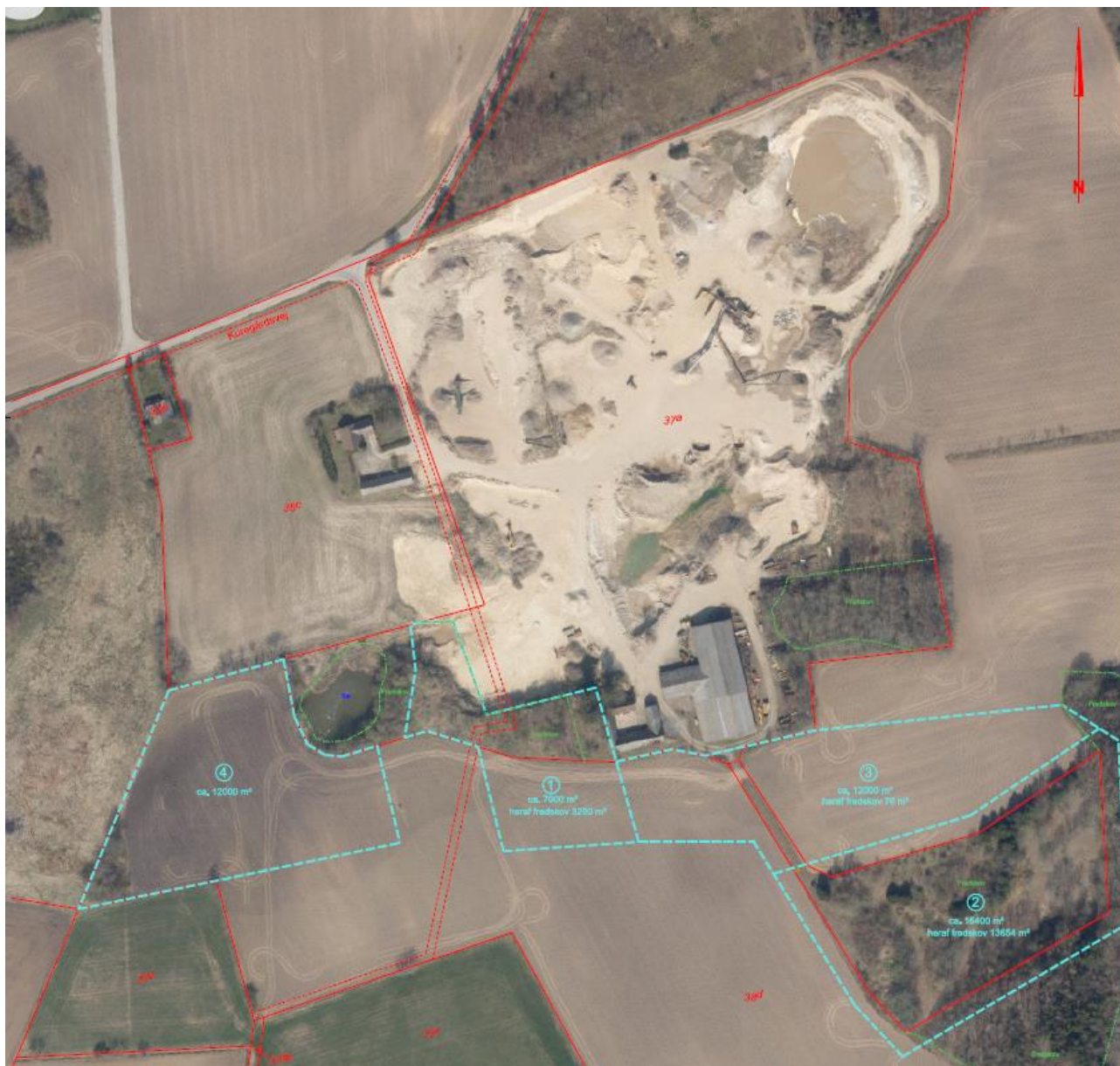
- affalds- og råstofafgiftsloven
- affaldsbekendtgørelsen
- naturbeskyttelsesloven
- jordforureningsloven
- olietankbekendtgørelsen og
- forvaltningsloven

Samtidige afgørelser fra andre myndigheder:

- Miljøstyrelsen har meldt tilladelse til ophævelse af fredsskovspligt – bilag 4.1
- Bornholms Regionskommune har meldt tilladelse til pumpning af vand efter vandbeskyttelseslovens §26 – bilag 4.2

1.1 Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding

Bornholms Regionskommune meddeler hermed tilladelse til indvinding af op til 30.000 m³ sand, fyldsand og grus årligt på 4,8 ha af matr.nr. 37C, 37a, 37a del 2, 38d Klemensker i Bornholms Regionskommune. Se oversigtskort herunder:

Oversigtskort over området.

Tilladelsen meddeles i medfør af råstoflovens § 7, stk. 1. Tilladelsen er betinget af vilkårene, som er stillet i medfør af råstoflovens § 10 og tilhørende forudsætninger.

Vilkårene er også bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår retten er stiftet og uanset om der er sket tinglysning.

Såfremt hele ressourcen ikke er indvundet ved tilladelsens udløb, kan der ansøges om en ny tilladelse eller der kan ansøges om tilladelse til udvidelse eller ændring af indvindingsområdet.

Råstofforladel sen kan tilbagekaldes af regionen i tilfælde af grov eller gentagen overtrædelse af vilkårene, jf. råstofforl oven § 11.

Tilladelsen bortfalder jf. § 10, stk. 7, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter meddelelsen eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

1.2 Før tilladelsen tages i brug

Bornholms Regionskommune skal give accept til at indvindingen påbegyndes herunder arbejdet med at afgrænse overjord. Følgende forudsætninger skal være opfyldt:

- Klagefristen skal være udløbet. Evt. klager over tilladelsen har som udgangspunkt opsættende virkning. Derfor skal klagefristen være udløbet før regionen kan give accept til indvinding.
- Sikkerhedsstillelse. Der skal være stillet en økonomisk sikkerhed for efterbehandlingen af indvindingsarealet, se nærmere under kapitel 5.

Øvrige tilladelser og/eller dispensationer i forbindelse med råstofindvindingen, som ikke er nævnt i denne tilladelse, skal indhentes separat.

1.3 Ejerforhold

Ifølge tingbogen står Carsten Kofod som ejer af matr.nr. 37C, 37a, 37a del 2, Klemensker i Bornholms Regionskommune og Kim Nielsen som ejer af matr.nr. 38d, Klemensker i Bornholms Regionskommune. Ejere har givet samtykke ved underskrift på ansøgningen.

2 SAGENS BAGGRUND

2.1 Ansøgningens indhold

- Carsten Kofod har ansøgt om tilladelse til en årlig indvinding på 30.000 m³ fyldsand, sand og grus på ca. 4,8 ha af matr.nr. 37C, 37a, 37a del 2, Klemensker i Bornholms Regionskommune og Kim Nielsen som ejer af matr.nr. 38d, Klemensker i Bornholms Regionskommune.
- Området er opdelt i 4 delområder som det ses på oversigtskortet.
- Der forventes at indvinde til max 12 meter under terræn og ikke under grundvandspejlet.
- Indvindingen forventes påbegyndt den 1. september 2024.
- Der ønskes følgende driftstider 6.00-21.00 mandag - fredag og 7.00-20.00 på lørdage.
- Råstofferne påtænkes anvendt til beton og cementproduktion, stabilgrus, ridebaner mm.
- Til indvindingen ønskes anvendt følgende maskiner: to læssemaskiner, en gravemaskine, og et sorteringsanlæg (se placering på figur 1 grøn markering). Der forventes et årligt forbrug af 25.000 liter diesel.

- Der vil blive anvendt vand til vask af råstofferne. Vandet indvindes fra søen i bunden af graven (se figur 1 lilla markering).
- Affald som genereres i forbindelse med aktiviteterne i råstofgraven bortskaffes ved BOFA.
- Der ønskes adgang til råstofgraven ad Centralvej og Kuregårdsvej (se figur 1 blå markering).

Figur 1 Oversigtskort. Blå markering er adgangsvej. Rød markering er eksisterende tilladelse. Grøn markering er mobilt sorteringsanlæg. Lilla markering er sø til grus vask.

2.2 Beskrivelse

Der er ansøgt om indvinding af sand, sten og grus på et ca. 4,8 Ha stort område. Dette område er udlagt til råstofindvindingsområde i den gældende Råstofplan 2016. Forekomsten af grus findes flere steder på øen, men netop i dette område findes der særligt melsand til betonproduktionen på øen. Der er søgt om indvinding op til 30.000m³ årligt, hvor der graves ca. 50 cm overjord af og i en dybde af ned til 12 meter. Området er udlagt til landbrug, men har nogle grønne områder, bl.a. fredskov, som vil blive ændret så de giver bedre levevilkår for den omkringliggende flora og fauna, når efterbehandlingen påbegyndes. Grave arbejdet er delt op i 4 områder og hvert område færdigbehandles før det næste tages i brug.

3 VILKÅR

I dette afsnit fremgår vilkårene, der er tilknyttet tilladelsen. Vilkårene er som udgangspunkt stillet med hjemmel i råstofloven. Det fremgår, hvis de er stillet efter anden lovgivning.

3.1 Omfang af retten til at indvinde

1. Tilladelsen er gældende 10 år frem, hvorefter tilladelsen udløber. Såfremt indvindingen ikke er færdig, kan der søges om en ny tilladelse.
2. Der må årligt indvindes 30.000 m³ sand, grus og sten.
3. Indvindingen skal ske inden for det indtegnede område (herefter kaldet indvindingsarealet), som fremgår af bilag 1. Der skal ske en løbende efterbehandling af afgravede områder i samme takt som indvindingen skrider frem.
4. Grænsen for det område, der må graves i (indvindingsarealet), skal sættes af i marken efter nærmere aftale med regionen. Pælene til afmærkning mv. må ikke fjernes, og skal sikres, så de ikke bliver beskadigede. Det kan f.eks. ske med betonringe.
5. Råstofindvindingen skal tilrettelægges og udføres i overensstemmelse med graveplanen, jf. bilag 2. Eventuelle ændringer i graveplanen skal godkendes skriftligt af regionen.
6. Til råstofindvinding, herunder efterfølgende behandling af materialerne, må kun anvendes de i ansøgningen angivne maskiner: to læssemaskiner, en gravemaskine, og et sorteringsanlæg. Afgivelser herfra kan kun ske efter forudgående skriftlig accept fra regionen.
7. Regionen skal til enhver tid holdes underrettet om, hvem der forestår indvindingen.
8. Driftsmedarbejdere skal være bekendt med vilkårene i denne tilladelse samt den til enhver tid gældende grave- og efterbehandlingsplan.

3.2 Drift

9. For at beskytte naboer mod støj er der fastsat driftstider, som er i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning *Ekstern støj fra virksomheder* (vejledning nr. 5/1984).

Råstofgravens driftstider er:

- a. Råstofindvinding og sortering: mandag til fredag 07-21 og lørdag 07-20, dog ikke helligdage og juleaftensdag.

- b. Udl levering og læsning kan dog ske i tidsrummet: mandag til fredag 06-18 og lørdag 07-14, dog ikke helligdage og juleaftensdag.
- c. I helt enkeltstående tilfælde kan det være nødvendigt at fravige de generelle åbningstider. Dette må kun ske med forudgående skriftlig accept fra regionen.

Efter etableringsfasen må det ækvivalente støjniveau (det vil sige støjens middelværdi over et længere tidsrum: Om dagen 8 timer, om aftenen 1 time og om natten ½ time) fra indvindingsområdet i driftssituationen ikke overstige følgende værdier målt/beregnet ved nabobebyggelser:

Dage	Tidsrum	Støjniveau
Mandag – fredag Lørdag	07.00 – 18.00 07.00 – 14.00	55 dB (A)
Mandag – fredag Lørdag Søn- og helligdage	18.00 – 22.00 14.00-22.00 07.00 – 22.00	45 dB (A)
Mandag – fredag Lørdag Søn- og helligdage	22.00 – 07.00	40 dB (A)

Grænseværdien er gældende i det mest støjbelastede punkt ved udendørs opholdsarealer højst 15 meter fra beboelse i det åbne land. Grænseværdien (fx 45/40/35 dB(A)) er gældende overalt i områder til støjfølsom arealanvendelse.

Det maksimale støjniveau L_{pAmax} må i alle dage i tiden fra kl. 22.00 til kl. 07.00 ikke overstige 55 dB (A) målt/beregnet ved nærmeste nabobebyggelse.

Hvis Bornholms Regionskommune finder det påkrævet, skal virksomheden ved målinger eller beregninger dokumentere at ovenstående støjgrænser overholdes. Udgifterne hertil afholdes af virksomheden. Nævnte målinger/ beregninger skal udføres og rapporteres i henhold til gældende støjvejledninger, og skal udføres af et laboratorium eller person, som aktuelt er godkendt til dette af Miljøstyrelsen jf. følgende liste: Godkendte laboratorier og enkeltpersoner

Viser målingerne/beregningerne, at virksomheden overskrider grænseværdierne, skal virksomheden lade foretage afhjælpende foranstaltninger og dokumentere, at grænseværdierne overholdes ved en efterfølgende kontrolmåling/-beregning udført af et laboratorium eller person, som aktuelt er godkendt til dette af Miljøstyrelsen.

10. Såfremt der er væsentlige gener eller de vejledende støjgrænser ikke overholdes, skal der træffes foranstaltninger til at nedsætte støjgener (f.eks. ved at forsyne båndtransportørens returløb med gummibeklædning, indkapsle maskindele eller montere gummisold, afskærme støjkluder med støjskærme eller ved at placere volde mod de nærliggende beboelser), således at væsentlige gener undgås og vejledende støjgrænseværdier overholdes.

11. Driften må ikke give anledning til væsentlige støvgener uden for virksomheden. Der skal træffes de fornødne foranstaltninger til hindring af støvdannelse fra interne transportveje, materialebunker og produktionsanlæg mv. (f.eks. i form af vanding af lagerbunker, gravefronter og vanding samt renholdelse af interne veje).
12. Råstoffer og jorddepoter skal placeres til mindst mulig gene for nærliggende beboelsesejendomme.

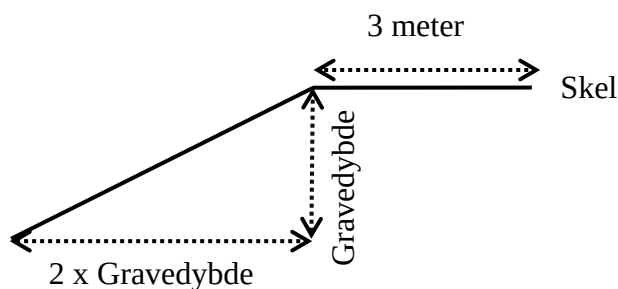
3.3 Adgangsforhold og afstande

Vilkår efter råstofloven

13. Adgangsvejen skal uden for åbningstiden være aflåst/afspærret med bom eller kæde. Dette skal ske for at sikre, at uvedkommende ikke har adgang til råstofgraven, da dette erfaringsmæssigt udgør en risiko for, at der deponeres affald eller for dieseltank, hvilket udgør en forureningsrisiko.
14. Adgang til råstofgraven skal være via Kuregårdsvej, og det er ikke tilladt at anvende andre adgangsveje.
15. Adgangsvejens hældning skal være således, at der ikke ledes vand og materialer fra adgangsvejen ud på offentlig vej.
16. Adgangsvejen skal renholdes, for at undgå, at der trækkes materialer ud på offentlig vej.

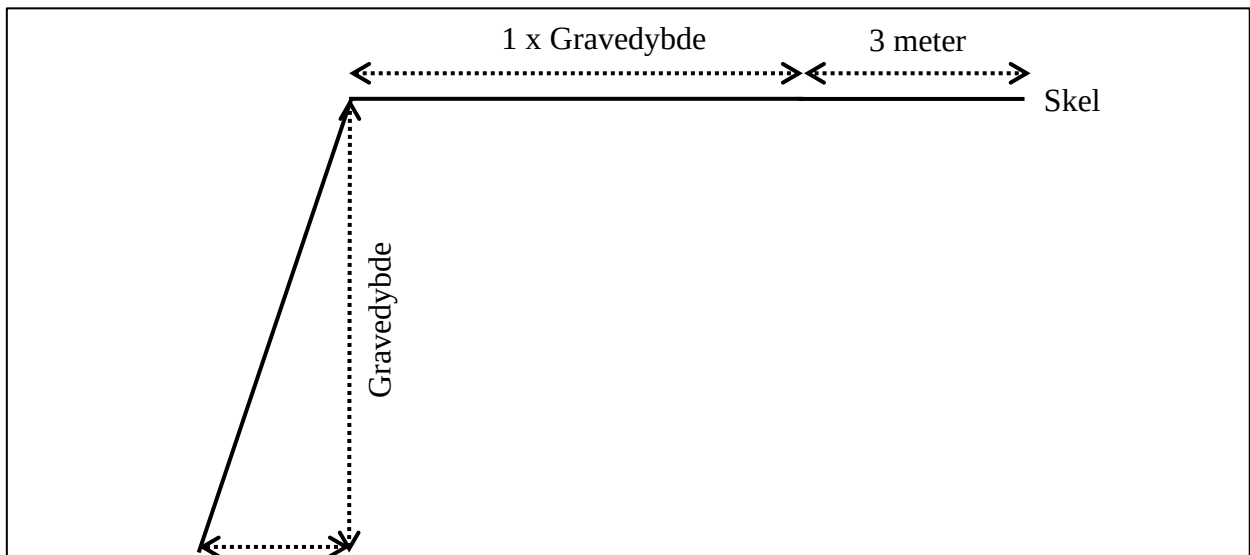
Graveafstande og begrænsninger

17. Der må ikke graves nærmere end 3 meter fra offentligt eller privatfælles vejskel. Der må efter de 3 meter ikke graves stejlere end et skråningsanlæg på anlæg 1:2, jf. følgende figur:

Anlæg og afstand til skel. Skitsen viser 3 meter til skel og et anlæg på 1:2

18. Der må ikke graves nærmere end 5 meter fra privat vej, naboskel og hegn med mindre andet er aftalt med lodsejerne og godkendt skriftligt af regionen. Der må efter de 5 meter ikke graves stejlere end et skråningsanlæg på 1:1,5.
19. Hvis der graves stejlere end vilkår 17 og 18, skal de 3 meter fra skel tillægges 1 x gravedybden, jf. figuren herunder:

Principskitse for stejl gravning. Skitsen viser, at når der graves stejlere end anlæg 1:2, skal der foruden 3 meter tillægges 1 gange gravedybde til skel.

20. Tilladt maksimal gravedybde er 1 meter over højeste grundvandsstand uanset årstidsvariationer (forventelig grundvandsstand er kote 104, DVR90 – dog er der givet separat tilladelse til sænkning af grundvandsspejlet til 102,5 se bilag 4.2) under forudsætning af, at skråningsanlæg ikke overskrides.
21. Gravningen må ikke give risiko for nedskridning.
22. Støjvolde, jorddepoter, oplag eller lignende må ikke anlægges højere end 5 m over omkringliggende terræn. Eventuel forøgelse af denne højde kan kun ske efter forudgående godkendelse hos regionen.

3.4 Forebyggelse af forurening, håndtering af affald, vandindvinding mv.

23. Muld- og evt. overjordsdepoter skal placeres inden for det ansøgte projektareal og således, at der ikke kan ske sammenblanding med andre materialer.

24. Den, der udnytter tilladelsen, skal drage omsorg for, at grundvandet ikke forurenes af oliespild fra maskiner og eventuelle brændstoftanke, og for at gravearbejdet ikke forårsager ødelæggelse eller beskadigelse af vandforsyningen i området.

Tankning og spild

25. Køretøjer og andre maskiner skal holdes i god stand, så der ikke forekommer oliedryp.
26. Tankning samt olieskift mv. på *selvkørende maskiner* skal foregå uden for det åbne indvindingsareal og skal foregå så spild undgås ligesom service og reparation skal foregå uden for indvindingsarealet.
27. Sorteringsanlæg, generatorer og andre mere *stationære anlæg* kan tankes fra en entreprenør-tank, der medbringes ved hver tankning. Tankanlægget skal være indrettet så spild undgås, og tankning skal foregå under konstant tilsyn.
28. Mindre olie- og kemikaliespild skal opsamles straks. Større, akut forurening skal anmeldes til kommunen (ring 112).

Opbevaring og oplag

29. Der må ikke opbevares affald eller andet, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, i grusgraven.

Vilkår efter vandforsyningsloven

Bornholms Regionskommune har meddelt tilladelse til grundvandssænkning. Tilladelsen med vilkår og klagevejledning er vedlagt som bilag 4. Bornholms Regionskommune har givet tilladelsen i henhold til vandforsyningslovens § 26. Følgende vilkår gælder:

30. Ved pumpebrønd markeret med blå prik på figuren nedenfor sænkes grundvandsstanden her til kote 102,5. Vandet pumpes til søen på graveområdet, ved rød prik, og herfra afpumpes, så søens overflade ikke er lavere end kote 104.
31. I forbindelse med tilsyn af råstofgraven skal koten i denne sø kontrolleres

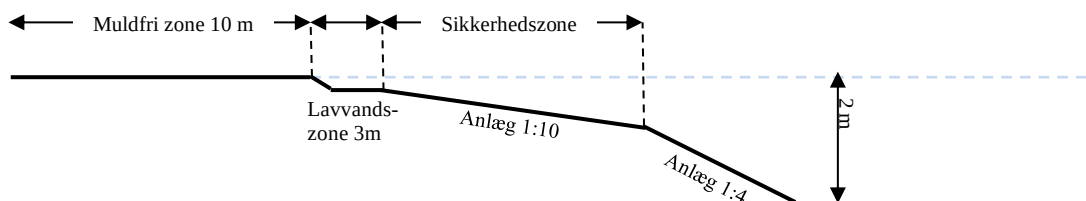

3.5 Efterbehandling m.m.

Efterbehandlingsplanen er udarbejdet i overensstemmelse med tidligere tilladelser og disses planer samt kommunens høringssvar.

Vilkår efter råstofloven

32. Efter endt gravning skal der efterbehandles til natur med tilplantning og landbrug efter den godkendte efterbehandlingsplan, jf. bilag 2. Alle ændringer i efterbehandlingsplanen skal godkendes skriftligt af regionen.
33. Efterbehandlingen skal udføres jf. planen i bilag 2. Her er det vigtigt at notere sig at hvert delområde har sin egen efterbehandlingsplan som skal udføres før næste delområde påbegyndes.
34. Ved etableringen af gravesøer anvendes følgende principskitse (principskitse for efterbehandlingen af en gravesø):

Principskitse for gravesø. Skitsen viser, muldfri zone, lavvandszone og sikkerhedszone samt de forskellige anlæg til zonerne.

- a. Søen skal anlægges med jævnt skrånende bund og bredder. Hældningen må ikke være stejlere end 1:10 indtil 2,0 m dybde (sikkerhedszone).
- b. Langs søbredden i vandet skal der af sikkerhedsmæssige årsager etableres en 3,0 m bred og ikke over 1,0 dyb lavvandszone. Den må ikke udføres af, eller beklædes med hverken overjord eller muld.
- c. Søbreddens længde skal gøres så lang som mulig, så den bugter sig med mange næs og vige.
- d. I søens vindfølsomme sider skal der udlægges sten for at undgå erosion af kanterne.
- e. Der udlægges en mindst 10 meter bred dyrkningsfri bræmme omkring den efterbehandlede grave-sø for at sikre vand- og naturkvaliteten i søen. Bræmmen regnes fra søens højeste vandstand. Bræmmen må fremover ikke jordbehandles, dyrkes, gødes eller sprøjtes, men skal henligge som et naturareal.
- f. Eventuelle øer må ikke dannes ved opfyldning med opgravet materiale, men kan etableres ved at lade mindre partier stå u-afgravede.
- g. Der må ikke laves forbindelse mellem sø og vandløb, heller ikke via dræn.

- h. Der må af hensyn til søens naturværdi ikke udsættes ænder, fisk, eller andre dyr i søen, og der må ikke fodres i eller nær søen.
35. Efterbehandlingsarbejdet skal påbegyndes og gennemføres så tidligt, som det under hensyn til råstofgravens drift er praktisk muligt.
36. Forinden større efterbehandlingsarbejder påbegyndes, skal regionen underrettes herom, således at evt. tvivlsspørgsmål omkring efterbehandlingsens udførelse kan afklares.
37. Projektarealet skal umiddelbart efter gravearbejdets afslutning ryddes for alle i tilknytning til råstofindvindingen opførte bygninger eller andet oplag, da det kan virke skæmmende.
38. Såfremt tilladelsen inddrages i medfør af råstoflovens § 11, stk. 1 indtræder efterbehandlingsforpligtigheden omgående.
39. Efterbehandlingen skal være afsluttet senest 1 år efter tilladelsen udløber.
40. Der må ikke gødskes eller anvendes pesticider på projektarealet.
41. Der skal stilles en økonomisk sikkerhed for gennemførelsen af efterbehandlingen; se nærmere i afsnit 5. Regionen kan kræve sikkerhedsstillelsen forhøjet, hvis det findes nødvendigt på grund af ændringer i efterbehandlingsplanen og/eller andre forhold. Sikkerheden skal gælde til efterbehandlingen er udført og godkendt af regionen.

Vilkår efter skovloven

Miljøstyrelsen har meddelt tilladelse til ophævelse af skovpligt. Tilladelsen med vilkår og klagevejledning er vedlagt som bilag 4.1. Miljøstyrelsen har givet tilladelsen i henhold til skovlovens §6, stk. 1.

Vilkår efter museumsloven

42. Bornholms Museum skal informeres senest 4 uger inden der afrømmes muld og overjord med henblik på aftale om evt. arkæologiske forundersøgelser (bilag 5).

Vilkår efter naturbeskyttelsesloven

Vilkår med hensyntagen til §3 sø

43. Der skal holdes en 10 meter zone fri omkring den nærliggende §3 sø for at undgå at gravearbejdet ikke medfører tilstandsændring af den naturbeskyttede sø.

Vilkår med hensyntagen til Eng

44. Gravearbejdet må ikke medføre tilstandsændring i den nærtliggende eng, hvilket betyder at grundvandsstanden ikke må ændres under gravningen af delområde 4.

4 GENERELLE BESTEMMELSER

Følgende gælder i øvrigt efter råstofloven og efter andre love og bestemmelser:

4.1 Tilsyn

Regionen er tilsynsmyndighed og fører tilsyn med at vilkår meddelt i medfør af råstofloven overholdes jf. råstoflovens § 31, stk. 1. Regionen kan meddele påbud om, at et ulovligt forhold skal lovliggøres inden for en nærmere fastsat frist, jf. råstoflovens § 31, stk. 3. Regionen kan, såfremt et påbud ikke efterkommes inden for den fastsatte frist, lade de påbudte foranstaltninger udføre for den ansvarliges regning.

4.2 Tinglysning af efterbehandlingsvilkår

Når afgørelsen er endelig og klagefristen er udløbet, tinglyser regionen vilkårene for efterbehandling på ejendommen.

Vilkårene er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår retten er stiftet og uanset om der sker tinglysning. Tinglysningen sker i medfør af råstoflovens § 10, stk. 6 med regionen som påtaleberettiget.

Ejer skal efter loven betale for tinglysningen. Når tinglysningen er sket, sender regionen en regning for udlagt tinglysningsgebyr.

Når efterbehandlingen af indvindingsområdet er godkendt af regionen, vil de tinglyste vilkår med undtagelse af vilkår 40 og 41 blive aflyst og sikkerhedsstillelsen blive frigivet.

4.3 Arkæologi

Findes der under indvindingen grave, gravpladser, bopladser, ruiner eller andre jordfaste fortidsminder, skal fundet straks anmeldes til Bornholms Museum. Danefæ og danekræ tilhører staten. Danefæ skal afleveres til Bornholms Museum og danekræ til et af statens naturhistoriske museer. Indvindingen skal standses i det omfang den berører fortidsmindet.

4.4 Råstofafgift

Der skal betales råstofafgift ved indvinding af naturbundne råstoffer, jf. affalds- og råstofafgiftsloven.

4.5 Underretning ved konkurs, overdragelse af rettigheder mv.

I tilfælde af indvindingsvirksomhedens konkurs, betalingsstandsning m.v., er såvel ejendommens ejer, som den, der driver indvindingsvirksomheden, forpligtet til straks at underrette regionen.

Ønsker man at overdrage indvindingstilladelsen til en anden, skal dette i god tid forinden anmeldes til regionen, vedlagt en af den nye indvinder underskrevet erklæring, der fastslår, at man er bekendt med alle tilladelser, vilkår, aftaler mv. og er indforstået med at man overtager alle forpligtigelser.

Der skal stilles sikkerhed fra den nye indvinder, og regionen kan kræve en ny grave-/efterbehandlingsplan udarbejdet og indsendt til godkendelse.

4.6 Indberetning af indvunden mængde

Der skal hvert år gives oplysninger til regionen om arten og mængden af de råstoffer, der indvindes i råstofgraven, samt om anvendelsen heraf. Indberetningen skal ske via den digitale løsning, som regionen udsender årlig information om til alle indvindere. Regionens videresender indberetningen til Danmarks Statistik.

4.7 Indberetning til GEUS

Resultater af evt. udførte råstofboringer, prøveboringer i jorden samt geofysiske undersøgelser mv. skal indberettes til GEUS inden tre måneder efter udførelsen. Indberetningen skal ske på særlige skemaer, jf. råstoflovens § 28, stk. 1.

4.8 Tilførsel af jord

Tilførsel af såvel forurenet som uforurenet jord til råstofgrave og tidligere råstofgrave er forbudt jf. jordforureningslovens § 52. Der kan søges dispensation.

4.9 Miljølovgivning i øvrigt

Gældende miljøregler vedr. tanke, beholdere og tankanlæg (med olieprodukter, benzin og lignende) er også gældende i råstofgrave. Gældende miljøregler vedrørende miljøfremmede stoffer samt bortskaffelse af haveaffald/afbrænding gælder ligeledes i råstofgrave.

Gældende miljøregler vedr. opbevaring, deponering og bortskaffelse af affald gælder også i råstofgraven. Bortskaffelse af affald skal derfor ske i henhold til gældende affaldsregulativer for Bornholms Regionskommune og affaldsbekendtgørelsens kap. 9.

4.10 Forsyningsledninger

Før gravning påbegyndes, har indvinder pligt til at indhente oplysninger om ledningsføringer på arealet i Ledningsejerregisteret (LER).

5 SIKKERHEDSSTILLELSE

Carsten Kofod skal stille en sikkerhed til sikring af efterbehandlingsarbejderne på matr.nr. 37C, 37a, 37a del 2, 38d Klemensker i Bornholms Regionskommune på kr. 140.000.

Beløbets størrelse er fastlagt ud fra et estimat på en efterbehandlingspris pr åben hektar.

Der skal fremsendes en sikkerhedsstillelse til regionen, inden tilladelsen kan tages i brug.

Sikkerhedsstillelsens størrelse er betinget af, at det aktuelle gravefelt ikke overstiger 6,5 ha, hvilket betyder at der samlet i Bjerggård Grusgrav maksimalt må være 6,5 ha åbne af gangen. Overstiges dette, skal der stilles yderligere 30.000 kr. pr. hektar. Prisen kan reguleres, når regionen skønner dette nødvendigt af hensyn til ændringer i prisniveau, graveplan, efterbehandling eller lignende.

Sikkerhedsstillelsen skal årligt indeksreguleres pr. 1. april efter Danmarks Statistiks reguleringsindeks for jordarbejder. Sikkerhedsstillelsen reguleres efter foregående års indeks for 4. kvartal.

Sikkerhedsstillelsen skal være gældende indtil efterbehandlingsarbejdet er afsluttet og godkendt af regionen, idet sikkerhedsstillelsen først da vil kunne frigives.

Sikkerheden stilles i form af anfordringsgaranti uden udløbsdato fra indvinders pengeinstitut.

6 ANSØGNINGSPROCESSEN

Afsnit 6.1 beskriver forløbet omkring myndighedshøringen og de indkomne høringssvar samt regionens bemærkninger til disse. Under afsnit 6.3 beskrives forløbet omkring partshøringen, de indkomne høringssvar og regionens bemærkninger til disse.

6.1 Myndighedshøring

Ansøgningmaterialet har i perioden 6. maj til 9. juni 2024 været sendt i myndighedshøring jf. råstoflovens § 8 med henblik på samordning med andre myndigheder for at klarlægge, om en råstoftilladelse på arealet kræver øvrige tilladelser, dispensationer og lignende. Materialet har været sendt til følgende myndigheder:

- Bornholms Regionskommune
- Bornholms Museum

- Naturstyrelsen Bornholm
- Danmarks Naturfredningsforening Bornholm
- Dansk Ornitologisk Forening Bornholm
- Dansk Botanisk Forening
- Friluftsrådet Bornholm
- Kulturstyrelsen
- TDC
- Bornholms Energi og Forsyning

Der indkom følgende høringssvar:

Hvem	Bemærkninger	Regionens bemærkninger
Vandløbs-myndighed	Der er ansøgt om erhvervsmæssig råstofindvinding i form af fyldsand, grus og sand jf. den røde markering i vedlagte kortbilag. De naturlige strømningsveje indikerer, at vandet ledes til projektområdet fra nord og strømmer mod syd. Ifølge kommunen kort, er der registreret et dræn, som skrår gennem den vestlige del af projektområdet. Drænet strækker sig fra en sø og løber mod sydvest. Ifølge vandløb GeoDanmark er det nærmeste registrerede vandløb ca. 82 m syd for den vestlige del af projektområdet. Der er tale om en anlagt grøft. Projektområdet er en del af vandløbsoplandet til Blykobbe Å. Ifølge indsatsbekendtgørelsens § 8, har kommunen pligt til at forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres. Vandløbene i projektområdet er ikke målsatte jf. Statens Vandområdeplaner 2021-2027, men de leder til det målsatte vandløb Blykobbe Å, som er ca. 3,9 km mod sydvest. Den samlede økologiske tilstand er moderat i Blykobbe Å. Dette bygger på	

Hvem	Bemærkninger	Regionens bemærkninger
	kvalitetselementet smådyr, hvor tilstanden moderat. Tilstanden for fisk er høj . Tilstanden for alger, planter og kemi er ukendt. Vandløbsmyndigheden orienterer om, at en ændring eller nedlægning af det registrerede dræn kan kræve en godkendelse, hvis der er tilledning til søen fra opstrøms arealer. Såfremt der er andre vandløb indenfor projektområdet, som ikke er registreret på kommunens kort, så må de ikke ændres uden vandløbsmyndighedens godkendelse. Ud fra oplysningerne i ansøgningsmaterialet og kommunens kortoplysninger vurderer vandløbsmyndigheden ikke, at råstofindvindingen vil påvirke vandmiljøet. Tiltagene vurderes dermed ikke at have en væsentlig indvirkning på miljøet.	
Naturmyndigheden	<u>Beskyttet natur i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3:</u> Område 1 og 4 ligger tæt op ad en naturbeskyttet sø og beskyttet eng. Øst for søen indenfor område 1 er der registreret fredskov. På nuværende tidspunkt er der øst for søen en bræmme mellem marken syd for og grusgraven nord for bræmmen. Denne bræmme er resultatet af påfyldning er jord. Vegetationen er domineret høje græsser som almindelig hundegræs og draphavre. Arbejdet vil ikke påvirke grundvandsstanden, da man vil benytte sig af vådgravning. Arbejdet vurderes derfor ikke, at ville medføre en tilstandsændring af hverken søen eller engen. <u>Område 2</u> – området er en gammel grusgrav, som er ved at gro til i skov. På området er der en § 3 registreret sø. Under besigtigelsen blev der kigget på søen, og det kunne	For at tage mest muligt hensyn til de arter der lever i den §3 sø der ligger på kanten af brydningsområdet, er der etableret en 10 meter zone hvor der ikke må graves. Derudover bliver der i efterbehandlingsplanen lavet tiltag for at forbedre levestederne indenfor grave området. Da der er givet tilladelse til at ophæve skovpligten, vil der stilles krav til at skoven vil blive genoprettet efter endt gravning.

Hvem	Bemærkninger	Regionens bemærkninger
	ses at skrænterne på søen var meget stejle og tilgroet med træer. Dette resulterede i, at søen er meget skygge påvirket. Ejer var med under besigtigelsen og han kunne fortælle, at søen tørrer ud hvert år i løbet af foråret eller tidlig sommer. Bunden af søen var helt dækket af visne blade og helt uden spor af vandplanter. Dette bakker op om ejers udtalelse. På denne baggrund vurderes det ikke, at søen udgør et egnet leve- og yngleområde for Bilag IV-arter, herunder løvfrø. Selve skoven var meget lysåben med mange mindre træer. Området er en gammel grusgrav som er ved at gro til i skov. På luftfoto kan man følge udviklingen, og området var næsten helt åben i 2002. hele området er udpeget fredskov, så det kræver en tilladelse fra Miljøstyrelsen. Det formodes, at denne tilladelse medfører erstatningsskov. Det vurderes ikke, at området er et særligt værdifuldt naturområde, og naturkvalitet for erstatningsskov godt kan opnå samme naturkvalitet eller bedre. <u>Natura 2000:</u> Projektområdet er ikke beliggende inden for et Natura 2000-område. Afstanden til nærmeste Natura 2000-område er ca. 3 km. Der er tale om Natura 2000-område nr. 186, Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne. Projektet vurderes overvejende at have en lokal påvirkning inden for projektområdet og vil hermed ikke påvirke Natura 2000-områderne. <u>Bilag IV-arter:</u> Bilag IV-arter er arter optaget på habitatdirektivets Bilag IV. Arterne er særligt strengt beskyttede. Bilag IV-arter, som forekommer på Bornholm, er bl.a. arter af flagermus,	

Hvem	Bemærkninger	Regionens bemærkninger
	paddearterne løvfrø, springfrø, strandtudse, grønbroget tudse og stor vandsalamander, arter af vandkalve og guldsmede samt markfirben. Bornholms Regionskommune har gennemgået de tilgængelige databaser Naturbasen, Danmarks Naturdata og Arter for registreringer af Bilag IV-arter på og omkring projektområdet. Der er ikke registreret Bilag IV-arter indenfor projektområdet, men i databasen Arter er der registreret løvfrø i nærheden. Der er registreret løvfrø i en sø beliggende i en gammel grusgrav. Der er ca. 170 meter mellem søen hvori der er registreret løvfrø og søen som ligger mellem projektområde 1 og 4. Løvfrøer er afhængige af at der er skov/krat vegetation tæt på de søer de yngler og fouragerer i, da de opholder sig oppe i træerne eller i kratet i løbet af dagen. De bevæger sig ned i vandhullet i løbet af aftenen og bliver der indtil vandtemperaturen bliver for kold, hvorefter de bevæger sig op i træerne eller krattet igen. Skov/krat vegetationen i område 1 omkring søen, kan derfor være et potentielt opholdssted for løvfrø. Skov/krat vegetationen omkring søen bliver ikke påvirket, og arbejdet vil ikke medføre en forringelse af søens potentiale som yngle- og rasteområde for løvfrøen. <u>Rødlistearter:</u> Bornholms Regionskommune har gennemgået de tilgængelige databaser Naturbasen, Danmarks Naturdata og Arter for registreringer af rødlistearter på og omkring projektområdet. Der er ikke fund af rødlistede arter i projektområdet, men på databasen Arter er der fund af løvfrø (næsten truet) i nærheden af	

Hvem	Bemærkninger	Regionens bemærkninger
	projektområde. Løvfrø er også en Bilag IV art og derfor beskrevet i afsnittet Bilag IV-arter. Derudover er der på databasen Arter fund af følgende fuglearter i nærheden af projektområdet: Rød glente (sårbar), sanglærke (næsten truet), nattergal (sårbar), digesvale (næsten truet), løvsanger (sårbar), gulspurv (sårbar), agerhøne (sårbar) og stær (sårbar). Af disse arter er det kun rød glente og løvsanger, som er tilknyttet skov. Rød glente yngler i åbne landskaber med spredt skov, gerne i nærheden af vand, hvor reder placeres i skovkanten ofte i nærheden af bebyggelse. Løvsanger yngler således både i løv- og blandskov og i nåleskov, gerne i unge beplantninger, samt i moser med pile- og birkekrat, sommerhusområder og i et vist omfang haver og parker. Rød glente er generelt i fremgang i Danmark, og løvsangeren er en af de mere almindelige danske arter. Projektområde 2 vurderes at udgøre et egnet yngleområde for både rød glente og løvsangere, i det område indeholder åben skov og krat vegetation og en sø. I området omkring hele projektområdet er der mange lignende naturtyper, som ligeledes kan udgøre et yngleområde for rød glente og løvsangere. Projektet vurderes derfor til at have en mindre negativ påvirkning på rødlistede arter. <u>Sårbare vådområder:</u> Projektområdet er ikke beliggende inden for sårbare vådområder. <u>Skov:</u> Hele projektområde 2 er udpeget fredskov. Hele projektområdet er samtidig udpeget som skovrejsning uønsket. Ved at fjerne fredskovsplig-	

Hvem	Bemærkninger	Regionens bemærkninger
	tige arealer er det som udgangspunkt en negativ påvirkning på naturen, da man fjerner skovarealer. I området omkring hele projektområdet er der mange mindre skovpartier, og det skovområde der bliver inkluderet i projektet er en mindre del af et større skovområde. Området omkring projektområdet er agerland med mange partier af skovområder. Vurdering er, at det vil være en mindre negativ påvirkning at fjerne skov i projektområdet. <u>Dige:</u> Der er ikke beskyttede diger inden for projektområdet, og projekter medfører derfor ingen påvirkning på beskyttede diger. <u>Naturparker og reservater med videre:</u> Virksomheden er ikke beliggende i et område, hvor der er kendte planer om etablering af naturpark, reservat eller lignende. <u>Naturområder med fastsatte miljøkvalitetsnormer:</u> Der er ingen naturområder med fastsatte miljøkvalitetsnormer, og det vurderes derfor, at projektet ikke påvirker disse områder. Vurdering Det er på baggrund heraf Bornholms Regionskommunes vurdering, at projektet ikke vil ødelægge eller beskadige yngle- eller rasteområder for Bilag IV-arter eller medføre forsætlig forstyrrelse eller drab på individer af Bilag IV-arter. Projektet vil derudover have en mindre negativ påvirkning på skov indenfor projektområdet i den periode hvor arbejdet står på.	

Hvem	Bemærkninger	Regionens bemærkninger
Fredninger , fortidsmin- debeskyttel- seslinjer, skovbygge- linje eller sø- byggelinje	Det ansøgte er ikke i modstrid med de sagsområderne fredninger, fortidsmindebeskyttelseslinjer, skovbyggelinje eller søbyggelinje. Det ligger heller ikke indenfor kulturmiljøområder eller værdifulde landskaber.	
Plan	Projektet giver ikke anledning til planlægning.	
Landbrug	Har ikke bemærkninger til det ansøgte projekt	
Affald	Når jeg ser på det ansøgte har jeg ikke umiddelbart nogen bemærkninger i forhold til påvirkninger af miljøet	
Støj og Støv	Jeg har umiddelbart ingen indvendinger til denne høring, også alligevel: I vilkår 15 Driftstid er der givet lov til at de starter kl. 6:00 hvilket er i natte perioden og de skal overholde grænseværdien på 40 dB(A) hvilket de får meget svært ved jf. ansøgningens pkt. 8 Skel til Kuregårdsvej 10 42 dB(A). Jeg har et forslag, driftstiden ændres fra 6:00 – 21:00 til 7:00 – 22:00. Alt arbejde skal afsluttes inden kl. 22.00	Driftstiderne tilpasses efter reglerne.
Grundvand	<u>Bemærkninger i forhold til drikkevandsinteresser og påvirkning af beskyttede vandområder.</u> Eftersom råstofgraven ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser, må arealændringer som udgangspunkt ikke medføre en risiko for drikkevandinteresser. Der skal derfor redegøres for disse. I forbindelse med den gældende råstofftilladelse er der givet tilladelse til grundvandssænkning efter Vandfor-	Vandpumpning og rensning sker fra den nuværende sø, så vilkårene kan stadig overholdes.

Hvem	Bemærkninger	Regionens bemærkninger
	syningslovens § 26. Her er der redegjort for sænkningens påvirkning af omgivelserne. Det er vurderet, at det ansøgte ikke medfører en risiko for drikkevandsinteresser. Her blev lagt vægt på at der ikke almen vandindvinding i lokalområdet, og nærmeste almene vandindvindingsområder ligger på den anden side af et vandskel. Der er et enkelt privat vandindvindingsanlæg i nærområdet. Dette er hidtil ikke blevet påvirket I den nuværende tilladelse pumpes fra et bestemt sted i grusgravssøen og vandspejlet holdes i en bestemt kote. Vandspejlet i den naturlige sø er lavere end denne kote og påvirkes dermed ikke Såfremt kommende oppumpning sker på uændrede vilkår, ventes der ingen negative effekter af denne. I forbindelse med behandling af selve råstoftilladelsen, vil der ske en revision og opdatering af § 26-tilladelsen.	
Bornholms Museum	Bornholms Museum, har foretaget en arkivalisk kontrol i forbindelse med planer om erhvervsmæssig råstofindvinding af grus, på et område om ca. 4.8 hektar, på deler af matr.nr.37a, 37c og 38d, Klemensker, Bornholms Regionkommune. Udvidingen forventes at foregå over ti år. Museet har i forbindelse med denne høring følgende bemærkninger: Allerede kendte fortidsminder i området omfatter: flere gravhøje, et flertal fund af div metalgenstand (fibula, brudsølv, vægtlod, sværd etc.) og østersøkeramik. Mest sandsynligvis findes en østersøboplads V-NV om Kuregård.	Efter aftale med museet, vil indvin-der som altid give besked når der sker en afrømning og museet vil have mulighed for at undersøge mulden. Projektområdet er delt op i 4 delområder og der vil blive givet besked før hver påbegyndelse.

Hvem	Bemærkninger	Regionens bemærkninger
	- På de berørte matrikler findes en eller flere bautasten på et område mod SØ, og bopladsfund i form af gruber. Gruberne er enkeltfund, fra flere steder over et langt og spredt område. - Området som helhed er stort, og da der ikke tidligere er foretaget arkæologiske undersøgelser her, kan det ikke udelukkes at der kan ligge bopladser el andre fund her, og derfor anbefaler museet på det kraftigste, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse, inden råstofindvindingen påbegyndes	

6.2 Miljøvurderingsloven

Screeningsafgørelsen

Projektet er opført på miljøvurderingslovens bilag 2, hvilket betyder, at regionen har foretaget en screening af projektet efter kapitel 8 i miljøvurderingsloven.

Regionen har på baggrund af den gennemførte screening vurderet, at projektet ikke antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. lovens § 16. Der er derfor ikke krav om en miljøvurdering, og der skal derfor ikke udarbejdes en miljøkonsekvensrapport i forbindelse med ansøgningen om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på det ansøgte areal.

Regionens screeningsafgørelse inkl. vurdering fremgår af bilag 3.

Screeningsafgørelsen har været i høring ved berørte parter i perioden 26/6-24 til 24/7-24. Der er ikke indkommet høringssvar i perioden.

Afgørelsen om, at der ikke er pligt til at udarbejde en miljøkonsekvensrapport (tidl. VVM-redegørelse), er meddelt den 29/7-24 i henhold til miljøvurderingslovens § 21. Klagefristen udløb den 26/8-24.

Råstofindvindingstilladelsen med de stillede vilkår sikrer, at der ikke er nogen væsentlig miljøpåvirkning forbundet med indvindingen.

6.3 Partshøring

Regionen har foretaget en partshøring i medfør af forvaltningslovens § 19.

Der er følgende myndigheder og parter i denne sag:

Navn	Grund til partsstatus	Berørt ejendomsadresse	Kontaktadresse
Bornholms Regionskommune	Berørt myndighed		nmf@brk.dk
Ingelise Kofod og Carsten Kofod	Ejer, matr.nr. 37C, 37a, 37a del 2, Klemensker	Kuregårdsvej 14, 3782 Klemensker	carstenkofod@mail.dk
Kim Nielsen	Ejer, matr.nr. 38d Klemensker	Dydegårdsvej 22, 3700 Rønne	
Carsten Kofod	Indvinder	Kuregårdsvej 14, 3782 Klemensker	carstenkofod@mail.dk
Palle Skade Nybo	nabo	Kuregårdsvej 8A, 3782 Klemensker	eboks
Esben Munch Hansen	nabo	Dydegårdsvej 7, 3782 Klemensker	eboks
Anja Sonne	nabo	Dydegårdsvej 7, 3782 Klemensker	eboks
Arne Jørgensen	nabo	Kuregårdsvej 5, 3782 Klemensker	eboks
Sørita Djurhuus	nabo	Kuregårdsvej 5, 3782 Klemensker	eboks
Sofie Kryger Hjorth	nabo	Kuregårdsvej 8, 3782 Klemensker	eboks
Mathias Kryger Hjorth	nabo	Kuregårdsvej 8, 3782 Klemensker	eboks
Patrick Engel	nabo	Kuregårdsvej 8, 3782 Klemensker	eboks
Julie Engel	nabo	Kuregårdsvej 8, 3782 Klemensker	eboks
Elin Boamah Krebs	nabo	Kuregårdsvej 10, 3782 Klemensker	eboks
Susanne Kofoed Pedersen	nabo	Kuregårdsvej 10, 3782 Klemensker	eboks
Sine Marie Jespersen Strøm	nabo	Kuregårdsvej 10, 3782 Klemensker	eboks
Miljøstyrelsen	myndighed		mst@mst.dk
Bornholms Museum	myndighed		ark@bornholmsmuseum.dk
Naturstyrelsen	myndighed		nst@nst.dk
Fredskov – miljøstyrelsen	myndighed		manks@mst.dk

Navn	Grund til partsstatus	Berørt ejendomsadresse	Kontaktadresse
Slots- og Kulturstyrelsen	myndighed		post@slks.dk
SKAT	myndighed		myndighed@skat.dk
Naturstyrelsen Bornholm	lokal forening		bon@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening Bornholm	lokal forening		bornholm@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening Bornholm	lokal forening		Bornholm@dof.dk
Dansk Botanisk Forening	lokal forening		nbu@snm.ku.dk
Friluftsrådet Bornholm	lokal forening		posttilkurt@gmail.com
Bornholms Energi og Forsyning	lokal forening		beof@beof.dk

Høringen er sendt til myndigheder og parter. Høringen forløb i perioden 26/6-24 til 24/7-24 og der indkom ingen høringssvar.

7 REGIONENS VURDERING AF SAGEN

7.1 Lovgrundlag

En råstoftilladelse skal, jf. råstoflovens § 10, stk. 1, indeholde vilkår om virksomhedens drift og om efterbehandling af arealet med henblik på at begrænse miljømæssige gener og forebygge forurening af grundvandet og jorden.

Tilladelsen kan, jf. råstoflovens § 10, stk. 2, indeholde vilkår om at råstofferne skal oparbejdes bedst muligt i forhold til deres kvalitet eller skal anvendes til bestemte formål. Jf. råstoflovens § 10, stk. 3 kan regionsrådet fastsætte yderligere vilkår for at varetage de hensyn, der er nævnt i lovens § 3.

7.2 Gennemgang af hensyn og vurderinger

Habitatbekendtgørelsen

Før der meddeles tilladelse efter råstofloven, skal der ifølge habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1 foretages en vurdering af, om det ansøgte i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. I så fald skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade

det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Der kan endvidere ikke meddeles tilladelse efter råstofloven, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyre- og plantearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV, jf. habitatbekendtgørelsens § 10.

Vurdering efter § 6 i habitatbekendtgørelsen (Natura 2000-områder):

Det ansøgte område er beliggende ca. 3,2 km fra Natura 2000-område nr. 210 (EF-habitatområde nr 159); "Spællinge Ådal, Døndal og Helligdomsklipperne". Endvidere er Natura 2000-område 186; "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne" (EF-Habitatområde nr. 162 og EF-Fuglebeskyttelsesområde 80), beliggende godt 3,5 km fra råstofgraven. Det vurderes derfor, at det ansøgte ikke vil påvirke arealer med beskyttet natur i Natura 2000-områder.

Grundet råstofindvindingens karakter og afstanden til Natura 2000-området vurderes råstofindvindingen ikke at kunne påvirke Natura 2000-området.

Regionen vurderer, at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke Natura 2000-området væsentligt, og at der derfor ikke skal udarbejdes en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkning på Natura 2000-området.

Vurdering efter § 10 i habitatbekendtgørelsen (bilag IV-arter):

Bilag IV-arter er arter optaget på habitatdirektivets Bilag IV. Arterne er særligt strengt beskyttede. Bilag IV-arter, som forekommer på Bornholm, er bl.a. arter af flagermus, paddearterne løvfrø, springfrø, strandtudse, grønbroget tudse og stor vandsalamander, arter af vandkalve og guldsmede samt markfirben.

Bornholms Regionskommune har gennemgået de tilgængelige databaser Naturbasen, Danmarks Naturdata og Arter for registreringer af Bilag IV-arter på og omkring projektområdet. Der er ikke registreret Bilag IV-arter indenfor projektområdet, men i databasen Arter er der registreret løvfrø i nærheden. Der er registreret løvfrø i en sø beliggende i en gammel grusgrav. Der er ca. 170 meter mellem søen hvori der er registreret løvfrø og søen som ligger mellem projektområde 1 og 4.

Løvfrøer er afhængige af at der er skov/krat vegetation tæt på de søer de yngler og fouragerer i, da de opholder sig oppe i træerne eller i krattet i løbet af dagen. De bevæger sig ned i vandhullet i løbet af aftenen og bliver der indtil vandtemperaturen bliver for kold, hvorefter de bevæger sig op i træerne eller krattet igen. Skov/krat vegetationen i område 1 omkring søen, kan derfor være et potentielt opholdssted for løvfrø. Skov/krat vegetationen omkring søen bliver ikke påvirket, og arbejdet vil ikke medføre en forringelse af søens potentiale som yngle- og rasteområde for løvfrøen.

Samlet vurdering af forholdet til bekendtgørelsen:

Det er regionens vurdering, at projektet ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke arter eller habitatområder væsentligt. Det ansøgte vil ikke ødelægge el-

ler beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i et udpegningsgrundlag. Det ansøgte vil endvidere efter regionens vurdering ikke medføre beskadigelse/ødelæggelse af yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV og ikke ødelægge plantearter, som er optaget i bilaget.

Regionens vurdering af projektet i forhold til råstofplanen

Det ansøgte indvindingsområde ligger inden for graveområde 2.6. Der er i Råstofplan 2016 hvor området blev udlagt, ingen konkrete forudsætninger for udlægget af graveområdet.

Regionen vurderer, at indvindingen og den planlagte efterbehandling ikke er i strid med råstofplanen.

Regionens vurdering i forhold til kommune- og lokalplan

Det ansøgte område er ikke omfattet af kommune- eller lokalplan. Regionen vurderer derfor, at området ikke er belagt med kommunale planrestriktioner, der hindrer råstofgravning.

Regionens vurdering af projektet i forhold til grundvandsforhold

Det ansøgte areal ligger inden for Område med særlige drikkevandsinteresser. Regionen har meddelt tilladelsen på baggrund af en række vilkår til sikring af grundvandet efter at indvindingen er afsluttet og efterbehandlet.

Det drejer sig om vilkårene 24 til 31 samt 40, som er stillet for at sikre, at grundvandsstanden og kvaliteten ikke ændres.

Desuden har regionen stillet vilkår for opbevaring af brændstof, tankning, affaldshåndtering samt håndtering af evt. oliespild, og vurderer dermed at risikoen for forurening af grundvandet er minimal. Der gælder et generelt forbud om, at der ikke må tilføres jord til aktive eller ikke-aktive råstofgrave, jf. § 52 i jordforureningsloven.

Vilkår 40 om pesticider og gødskning er stillet jf. retningslinjerne i råstofplanen og tinglyses på ejendommen, og regionen vurderer, at indvindingen af råstoffer, når de stillede vilkår overholdes, ikke vil påvirke grundvandet negativt hverken kvantitativt eller kvalitativt.

Regionens vurdering i forhold til naturbeskyttelse og landskab

§ 3-områder:

Det ansøgte areal grænser op til følgende beskyttede naturområder: en §3 sø og en beskyttet eng.

Vilkår 43 og 44 sikrer beskyttelsen af §3 søen og engen som ligger hhv. nord og vest for delområde 4 og vest for delområde 1, ved at sikre vandstanden i begge, samt sikre mulige habitater.

Regionen vurderer, at de stillede vilkår er tilstrækkelige foranstaltninger i forhold til naturbeskyttelse.

Skov inkl. fredskov:

En del af delområde 1 og hele delområde 2 er udpeget fredskov. Miljøstyrelsen har vurderet at indvinder godt kan få ophævet skovpligten hvis der beplantes med 150% ved efterbehandling.

Regionens vurdering af de miljømæssige forhold

Støj:

Ved fastsættelse af vilkår for støj i råstofgrave, er der praksis for at henføre beboelser i landområder tæt ved råstofgrave til områdetype 3 - *Blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder* i Miljøstyrelsens støjvejledning. De fastsatte støjvilkår fremgår af afsnittet om driftsvilkår.

Det vurderes, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes med de fastsatte vilkår om aktiviteter og støjdæmpning bortset fra i kortere perioder igennem anlægsfasen, hvorfor der særskilt er stillet vilkår om dette. Det vurderes, at der ikke er behov for at begrænse tidsrum eller sætte højere grænseværdier.

Der er ansøgt om driftstid fra kl. 6.00 på hverdage. Regionen har vurderet at udkørsel kan startes kl. 6.00 da denne proces ikke giver anledning til lydniveauer der overskrider grænserne. Dog må sorteringsanlægget i graven først startes kl. 7.00.

Regionen vurderer samlet, at der er truffet tilstrækkelige vilkår til at sikre, at de vejledende støjgrænser kan overholdes.

Støv:

Regionen har fastsat vilkår til nedbringelse af evt. støvgener. Regionen vurderer, at de stillede vilkår vedrørende støv er tilstrækkelige til at sikre, at råstofindvindingen ikke medfører støvgener hos naboer omkring det ansøgte graveområde. Samtidigt kan virksomhedens drift oprettholdes inden for projektarealet uden væsentligt bebyrdende tiltag.

Trafikbelastning:

Adgangen til råstofgraven vil ske fra Kuregårdsvej. Det er Bornholms Regionskommune, der som vejmyndighed vurderer de trafikale forhold.

I miljøscreeningen vurderes det, at den ændrede trafikbelastning ikke vil give væsentlige gener for nærmeste omboende.

Kulturarv og andre beskyttelser

Der er ikke registreret fortidsminder, kulturarvsarealer, diger, beskyttede arealer og beskyttelseslinjer indenfor det ansøgte graveområde. Det nærmeste fortidsminde er et dige som ligger ca. 200 meter øst for graveområdet.

Bornholms Museum har vurderet at der muligvis kan findes mindre artefakter, hvilket der derfor tages hensyn til i vilkår 44 (bilag 5).

Regionen vurderer, at indvindingen ikke vil påvirke forhold af arkæologisk art.

Regionen vurderer, at råstoftilladelsen med de stillede vilkår sikrer, at fredninger, fortidsminder og beskyttelseslinjer ikke påvirkes.

Regionens vurdering af projektet i forhold til vandplanlægning

Regionsrådet skal ved administration af lov om vandplanlægning forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af miljømålene ikke forhindres.

I henhold til bekendtgørelse nr. 797 af 13/06/2023 om indsatsprogrammer for vandområdestrikter § 8 skal der, før der meddeles tilladelse efter råstoflovens § 7, foretages en vurdering af, om det ansøgte kan medføre påvirkning af tilstanden og mulighed for målopfyldelse i berørte målsatte søer, vandløb, kystvande og grundvandsforekomster.

De naturlige strømningsveje indikerer, at vandet ledes til projektområdet fra nord og strømmer mod syd. Ifølge kommunen kort, er der registreret et dræn, som skrår gennem den vestlige del af projektområdet. Drænet strækker sig fra en sø og løber mod sydvest.

Ifølge vandløb GeoDanmark er det nærmeste registrerede vandløb ca. 82 m syd for den vestlige del af projektområdet. Der er tale om en anlagt grøft.

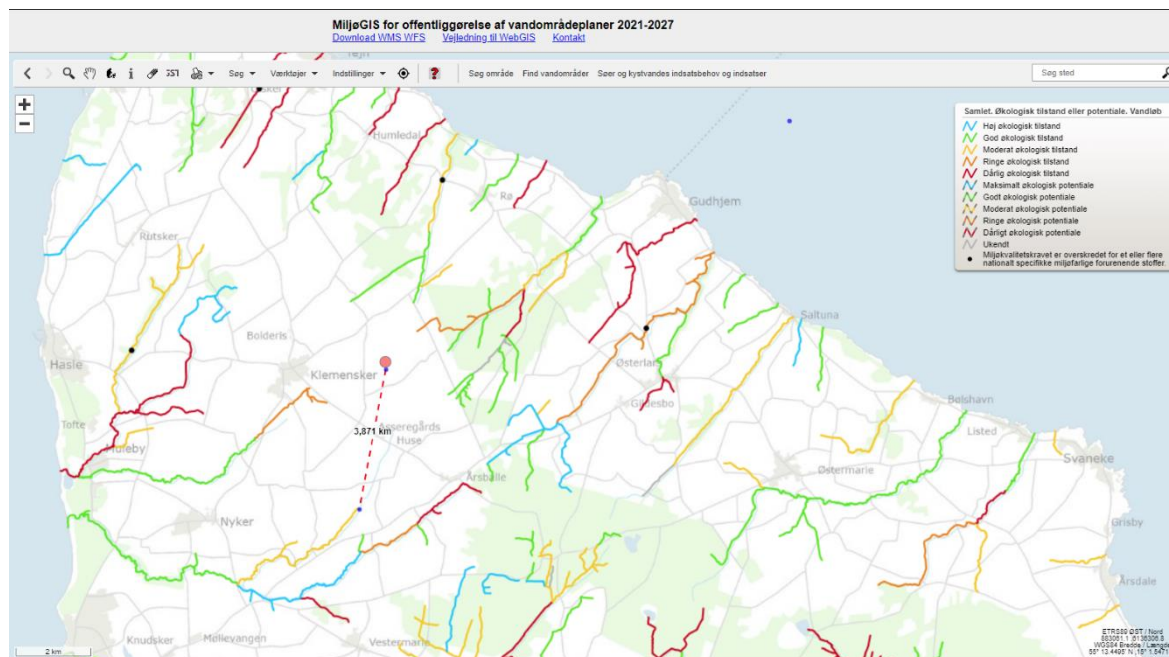
Projektområdet er en del af vandløbsoplandet til Blykobbe Å.

Ifølge indsatsbekendtgørelsens § 8, har kommunen pligt til at forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres. Vandløbene i projektområdet er ikke målsatte jf. Statens Vandområdeplaner 2021-2027, men de leder til det målsatte vandløb Blykobbe Å, som er ca. 3,9 km mod sydvest. Den samlede økologiske tilstand er moderat i Blykobbe Å. Dette bygger på kvalitetselementet smådyr, hvor tilstanden moderat. Tilstanden for fisk er høj. Tilstanden for alger, planter og kemi er ukendt.

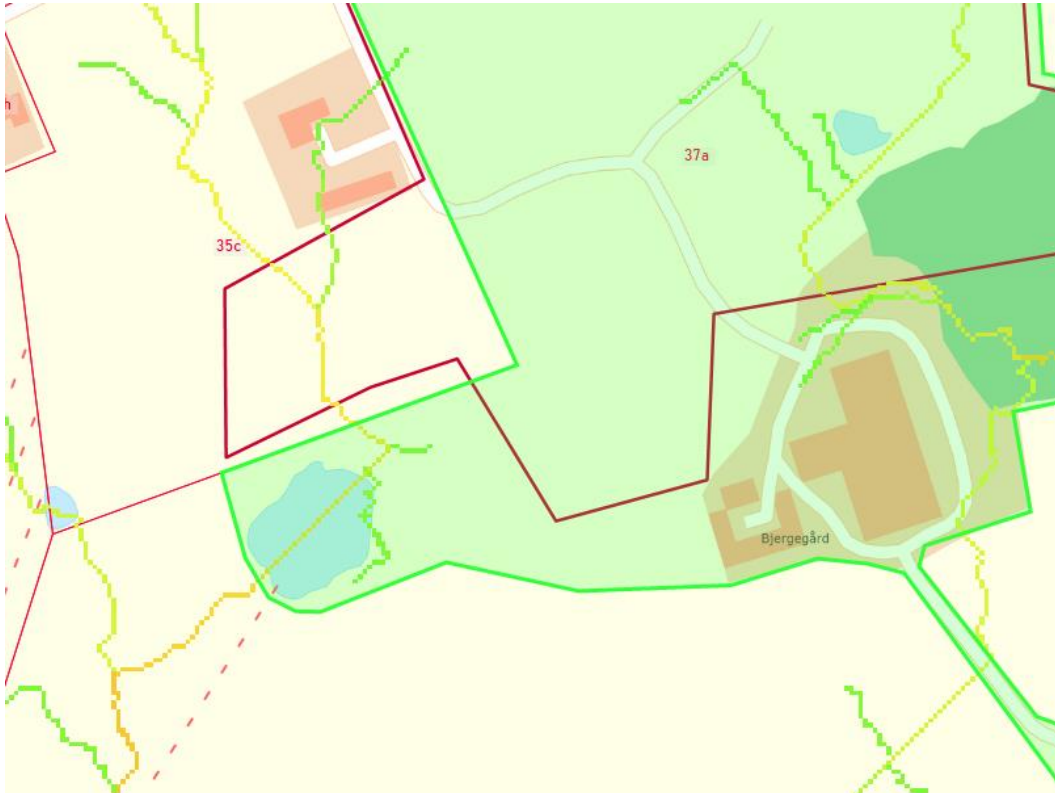
Vandløbsmyndigheden orienterer om, at en ændring eller nedlægning af det registrerede dræn kan kræve en godkendelse, hvis der er tilladning til søen fra opstrøms arealer. Såfremt der er andre vandløb indenfor projektområdet, som ikke er registreret på kommunens kort, så må de ikke ændres uden vandløbsmyndighedens godkendelse.

Ud fra oplysningerne i ansøgningsmaterialet og kommunens kortoplysninger vurderer vandløbsmyndigheden ikke, at råstofindvindingen vil påvirke vandmiljøet. Tiltagene vurderes dermed ikke at have en væsentlig indvirkning på miljøet.

Følgende kort viser den registrerede samle økologiske tilstand i nedstrøms målsatte vandløb:

Følgende kort viser de naturlige strømningsveje, som leder til projektområdet samt registrerede dræn og åbne vandløb:

Regionens vurdering af projektet i forhold til drikkevandsinteresser

Bjergegård Grusgrav ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser (OSD-område). Råstofindvinding kan påvirke grundvandet, og der skal derfor redegøres for, hvordan hensynet til drikkevandet bliver tilgodeset ved den ansøgte aktivitet.

Generelle betragtninger

Råstofindvinding kan give forandringer i grundvandet i lokalområdet på flere forskellige måder.

Udover, at man fjerner beskyttende lag, kan der ske en dybere iltning af grundvandet, hvis der sker en aktiv sænkning af grundvandsstanden. Desuden kan den forøgede resuspension af jordminerallerne give en højere koncentration af forskellig naturlige salte, som ikke bør forefindes i drikkevand.

Ved vådgravning foretages ikke aktiv sænkning af grundvandsstanden, og den afledte sænkning vil være minimal.

Effekten på grundvandets kvalitet er lokal om grusgraven og aftager med afstanden, idet de opløste stoffer vil blive nedbrudt, tilbageholdt og fortyndet. I vurderingen af betydningen for

drikkevandsinteresserne er afstanden til nuværende eller fremtidige vandindvindingsområder således afgørende.

Der er søgt om tilladelse til råstofgravning ned til en maksimal dybde af 8-12 meter under terræn, hvilket er uændrede vilkår i forhold til gældende tilladelse. Gravningen ønskes dog udbredt til andre områder.

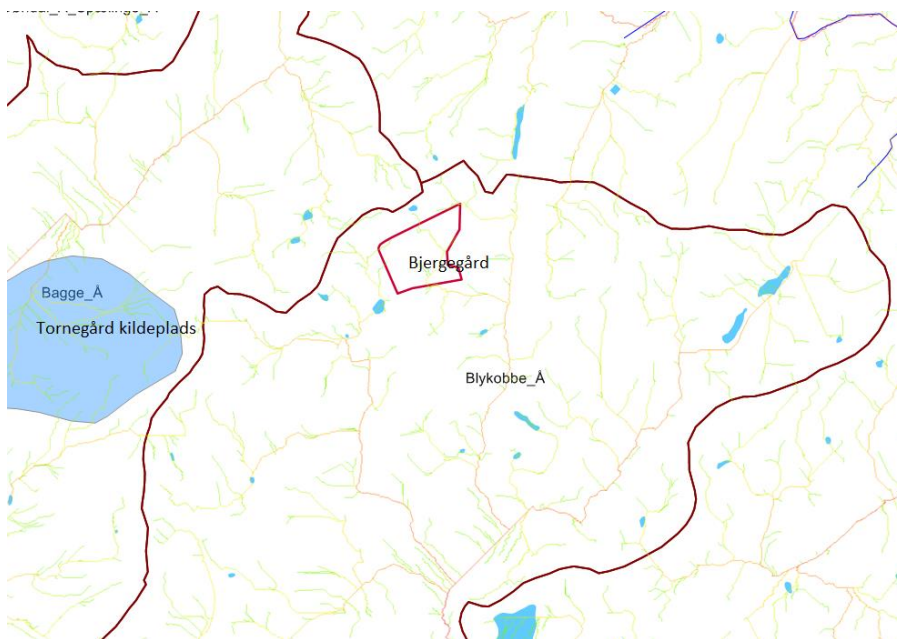
For at det kan lade sig gøre at indvinde råstofferne i tør tilstand, er den gældende tilladelse til grundvandssænkning videreført på uændrede vilkår. Opstår der behov for yderligere sænkning, skal der ansøges om dette.

Tilladelse til udledning af det oppumpede vand til recipient er meddelt særskilt.

Almen vandindvinding

Nærmeste almene vandindvindingsområde er Klemensker Vandværks kildepladser ved Ågård-Tornegård.

Som der fremgår af figuren, ligger råstofgraven og vandindvindingsområdet imidlertid på hver sin side af en vandskelslinje. Vandet fra grusgraven strømmer mod syd og øst, bort fra kildepladsen.

Strømningsveje og vandløbsoplande ved Bjergegård.

OSD-området

Område ved Bjergegård består af kvartært sand, som normalt ikke benyttes til almen vandindvinding, hvis der er andre muligheder. Frie magasiner i kvartærsand er ret dårligt beskyttet mod nitrat og pesticider.

Når området ved Bjergegård i sin tid blev inddraget i OSD-området, skyldes det, at der er vandindvindingsområder ved Blykøbbe Å, ca. 8 km mod sydvest ved Nyker og Gøngeherred. Da OSD-områderne blev udlagt i 1995, var der ikke lavet grundvandskortlægning, og som en rettesnor benyttede man hele vandløbsoplandet til Blykøbbe Å.

Oplandet til Blykøbbe Å og kildepladserne ved Nyker - Gøngeherred. 30-årsoplande til vandindvindingsområderne er vist som blå flader.

Senere er der lavet en modelberegning af 30-årsoplandene til disse kildepladser (blå flader på figur 2), og det viste sig, at grundvandet dannes forholdsvis tæt på kildepladserne. Boringerne er i øvrigt dybe og indvinder fra formationer, som ikke har direkte forbindelse til åen.

De lange transportveje betyder, at eventuel forurening nedbrydes, tilbageholdes og fortyndes, og en begrænset ændring af de kemiske forhold i vandet ved Bjergegård vil ikke give konstaterbare ændringer ved kildepladserne.

Der er ikke andre almene vandindvindingsområder indenfor oplandet, som i området øst for Nykerblokken består af gnejs med sporadiske kvartære lag, og ikke i sig selv er egnet til vandindvinding.

Privat vandindvinding

Der er en privat brønd 300 m øst for graveområdet. Grundvandssænkning kunne påvirke indvindingsmulighederne her, men dette er tilsyneladende ikke sket. Et eventuelt forhøjet niveau af salte, såsom jern og mangan, vil næppe kunne forplante sig til brønden med de lokale afstrømningsforhold. Som det ses af kort, sker tilstrømningen især via vandløbet nordfra.

Sammenfatning

Det vurderes, at almindelige, lovlige aktiviteter ved Bjergegård vil være uden betydning for nuværende og fremtidige vandindvindingsinteresser. Der er derfor ikke behov for at stille særlige vilkår af hensyn til disse.

Regionens vurdering af grave- og efterbehandlingsplanen

Formålet med graveplanen og efterbehandlingsplanen er, at naboer og andre i området berøres mindst muligt, og at det åbne gravefelts påvirkning af fx den landskabelige oplevelse under indvindingen begrænses mest muligt. Derudover er det formålet at få en optimal og hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcen, samt at der tages de nødvendige landskabelige samt natur- og miljømæssige hensyn.

Via graveplanen og efterbehandlingsplanen vil regionen sikre, at det åbne gravefelt begrænses mest muligt såvel arealmæssigt som tidsmæssigt. Derudover vil regionen med sine almindelige tilsyn med indvindingen være opmærksom på, om graveplanen følges, eller om der er behov for justeringer.

Grave- og efterbehandlingsplanerne er vedlagt som bilag 2. Af planerne fremgår det at graveområdet skal reetableres til landbrug, skov og vådområde.

Planerne har jf. råstoflovens § 10a været i høring hos Bornholms Regionskommune, som har bemærket at den lever op til de krav og overvejelser der er diskuteret med indvinder.

Regionen har foretaget en hensynsafvejning efter råstofloven og stillet de relevante vilkår, der sikrer, at efterbehandlingen varetager de interesser, der skal tages i henhold til råstoflovens § 3. Vilkårene er stillet jf. lovens § 10. Det har været vigtigt at skabe en grøn korridor mellem delområderne for at skabe gode habitats områder, samt leve op til Miljøministeriets krav om skov og indvinders ønske om landbrug.

Hensynet til råstofressourcens udnyttelse

Ressourcens størrelse:

Der er søgt om råstofindvinding på ca. 4,8 ha stort areal. Den ansøgte gravedybde er ca. 10-12 meter under terræn, og ned til kote 102 meter. Terræn ligger i kote 104-112 meter. Der forventes en forekomst af muld på ca. 0,3-0,5 meter. Der kan forventes en samlet ressource på ca. 350.000 – 480.000 m³. Dog er der usikkerhed på dybden af ressourcen hvilket kan medføre et væsentligt lavere udbytte.

Ressourcens kvalitet:

Kvaliteten af ressourcen på bjergegård er særligt god og kan bruges i både betonproduktion, som fyldmateriale og som stabilgrus.

Regionens samlede vurdering

Regionen har foretaget en afvejning af de hensyn, der er oplistet i råstoflovens § 3 og vurderer samlet, at det ansøgte under overholdelse af de vilkår, der er fastsat i tilladelsen kan gennemføres uden væsentlige gener eller miljømæssige konsekvenser for mennesker, natur og omgivelserne. Regionen vurderer endvidere, at indvindingen ikke er i strid med de planmæssige interesser, der gælder for området.

På den baggrund vurderer regionen, at der kan meddeles tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding.

8 KLAGEVEJLEDNING OG UNDERRETNING

8.1 Klagevejledning

Bornholms Regionskommunes afgørelse om tilladelse til råstofindvinding inkl. vurdering efter habitatbekendtgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klageberettigede er: Adressaten for afgørelsen, offentlige myndigheder, en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker, lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen, landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser og enhver med individuel væsentlig interesse i afgørelsen.

Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet skal indsendes elektronisk via klageportalen, som man finder et link til på forsiden af [Nævnenes Hus](#), hvor man logger ind med f.eks. NEM-ID.

Klagen videresendes gennem klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i klageportalen.

For behandling af klagen skal der betales et gebyr. Privatpersoner skal betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen. Gebyret tilbagebetales, hvis klager får helt eller delvis medhold i klagen.

En evt. klage skal være tilgængelig for regionen i klageportalen senest den 26/8-24 kl. 23.59.

Ansøger får besked, hvis der klages over afgørelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Klage i henhold til råstofloven har opsættende virkning, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette jf. råstoflovens § 43 ske inden 6 måneder fra offentliggørelsen af afgørelsen.

8.2 Underretning om afgørelsen

De nedenfor nævnte er orienteret særskilt om afgørelsen.

Myndigheder

mst@mst.dk

Kommunen – overfladevand, grundvand, beskyttet natur

Museet – ark@bornholmsmuseum.dk

Fredskov – miljøstyrelsen Manne Kjell Suadican <manks@mst.dk>

Naturstyrelsen, nst@nst.dk

Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

SKAT, myndighed@skat.dk

Parter (til de samme som der er sendt partshøring til)

Matrikel ejere

Indvinder

Naboer inden for 300 m. fra det ansøgte område.

Foreninger og organisationer (klageberettigede)

Naturstyrelsen Bornholm bon@nst.dk

Danmarks Naturfredningsforening Bornholm bornholm@dn.dk

Dansk Ornitologisk Forening Bornholm Bornholm@dof.dk

Dansk Botanisk Forening nbu@snm.ku.dk

Friluftsrådet Bornholm posttilkurt@gmail.com

Bornholms Energi og Forsyning beof@beof.dk

Med venlig hilsen

Rikke Jørgensen

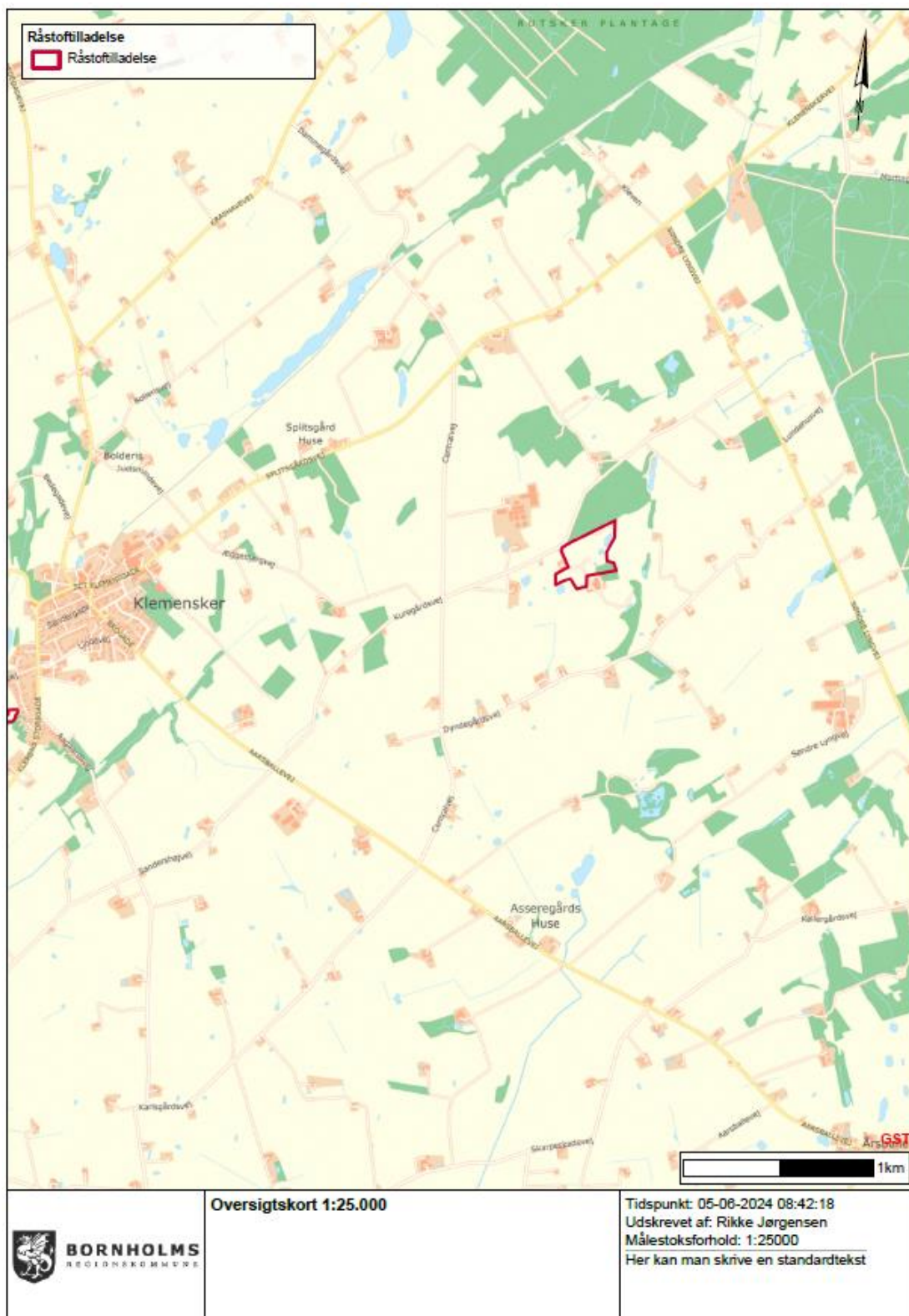
Geolog ved Center for Miljø Plan og Kultur

9 BILAG

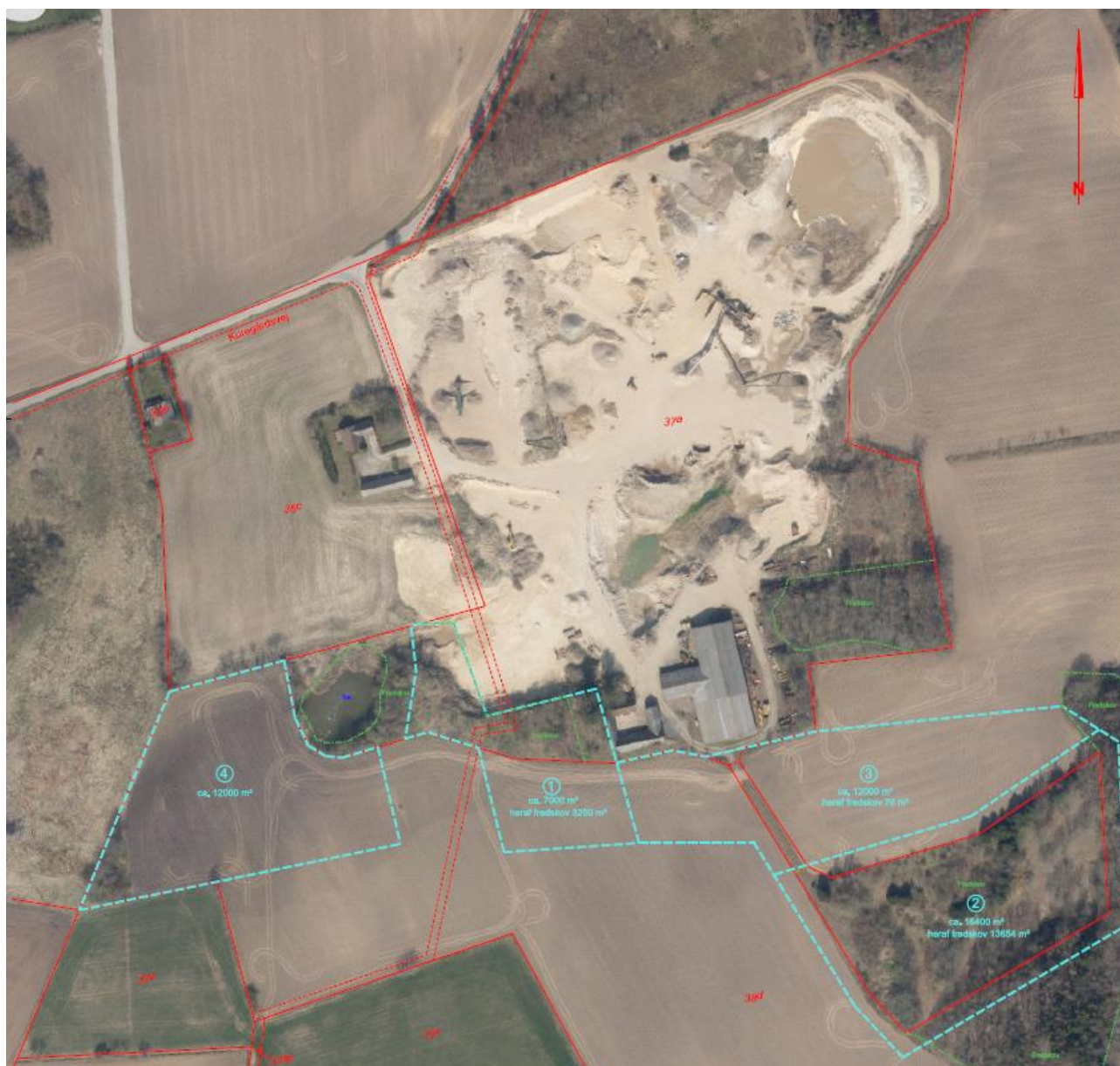
Følgende bilag er vedlagt tilladelsen:

1. Oversigtskort
2. Graveplan og efterbehandlingsplan
3. Screeningsafgørelse (VVM skemaet er vedhæftet i separat fil)
4. Andre myndigheders tilladelser
5. Udtalelse fra museet

Bilag 1.1 Oversigtskort 1:25.000

Bilag 1.2 Oversigtskort 1:2000

Bilag 2 Grave- og efterbehandlingsplan

Ang. Grave- og efterbehandlingsplan for Bjergegård Grusgrav beliggende matr.nr. 37a, 35c og 38d Klemensker

Overordnet beskrivelse:

Nærværende grave- og efterbehandlingsplan erstatter tidligere planer, da det har vist sig nødvendigt at udvide området, hvorpå der foretages grusudvinding. Samtidig er der med forudgående tilladelse blevet tilført grusgraven større mængder ren jord, hvorfor den tidligere efterbehandlingsplan ikke længere er en oplagt mulighed både rent praktisk, men samtidig heller ikke optimal for dyre- og planteliv.

Når råstofudvindingen ophører, vil hovedparten af det efterbehandlede område, der tidligere har været opdyrket, tilbageføres til landbrugsmæssig udnyttelse. De øvrige arealer vil overgå til en naturmæssig benyttelse, hvor en overvejende del af arealerne vil blive skov. Erfaringsmæssigt har det vist sig, at der i løbet af ganske kort tid sker en naturlig selvforyngelse af forskellige løvtræsarter. Der vil derfor som udgangspunkt ikke blive foretaget tilplantning i de skovmarkerede områder, men alene foretaget en lettere jordforarbejdning for at fremme optimale forhold for en naturlig selvforyngelse.

Mod vest forventes der på grund af områdets beskaffenhed at der efter udgravningen naturligt vil danne sig et vådområde med direkte sammenhæng med den tilgrænsende sø.

Tankerne bag efterbehandlingsplanen er derfor at samle de arealer som fremadrettet kan dyrkes landbrugsmæssigt samt skabe en naturlig forbindelse imellem de øvrige spredte naturområder både på de involverede ejendomme og de eksisterende habitater, men også i samspil med naboejendommene.

Gravning:

For ikke at åbne for store arealer ad gangen foretages udvindingen i 4 etaper svarende til de 4 delområder som fremgår af vedlagte graveplan. Områderne udgraves i rækkefølgen 1-2-3-4.

Retablering:

Generelt skal retableringen ske i takt med, at udvindingen indenfor et delområde er afsluttet, idet retableringen af området som helhed skal være tilendebragt senest 1 år efter udvindingens ophør eller tilladelsens udløb.

Retableringen af de enkelte delområder fremgår af vedlagte efterbehandlingsplan som opdeler efterbehandlingen i underkategorierne: Landbrug, skov, vådområde, naturforbindelse og vej.

Landbrug:

- (A) Området er i dag en aktiv del af grusgraven og bruges dels til placering af vaskeanlæg og modtagelse af ren jord iht. tilladelse. En del af området er således allerede fyldt op til omkringliggende terræn. Når aktiviteten i området er afsluttet, retableres området til anvendelse til landbrugsdrift i sammenhæng med tilstødende landbrugsarealer.
- (B) Området er udgravet og retableret til landbrugsdrift i sammenhæng med tilstødende landbrugsarealer.
- (C), (D), (E) og (F) Områderne er nye graveområder som pt. anvendes landbrugsmæssigt. Arealerne tilbageføres til dyrkbar landbrugsjord efter endt udgravning.

Skov:

- (A) En del af området er i dag en del af grusgravens interne færdselsområde og læsseområde. Den sydøstlige del af området, som er noteret med fredskov, er forsøgt udgravet, men indstillet pga. manglende forekomster af grus. Gravehullerne er derfor delvis dækket og udjævnet. Der er allerede ved at ske selvforyngelse på arealet.
- I takt med at graveaktiviteten i området indstilles, vil der ske retablering af arealerne ved lettere terrænu djævning og tilplantning af træer med henblik på etablering af et større sammenhængende skovareal med de øvrige skovområder.
- (B) Området er udgravet og retableres ved lettere terrænu djævning og tilplantning af træer med henblik på etablering af et større sammenhængende skovareal med de øvrige skovområder.
- (C) Området er et nyt graveområde, hvor der kun er foretaget en mindre udgravning pga. sammenstyrtede skrænter. Hovedparten af området er noteret med fredskov i forhold til tidligere tilladelser og fremstår med mindre træer og en del krat. Arealet retableres ved lettere terrænu djævning og tilplantning af træer med henblik på etablering af et større sammenhængende skovareal med de øvrige skovområder.
- (D) Området er et nyt graveområde som dog tidligere har været forsøgt udgravet. Arealet er noteret med fredskov og er tyndt skovbevokset på grund af de næringsfattige jordforhold.
- Området retableres med en svag jævn skråning faldende mod syd og efterlades som et

næringsfattigt område med mulighed for selvforyngelse.

Vådområde:

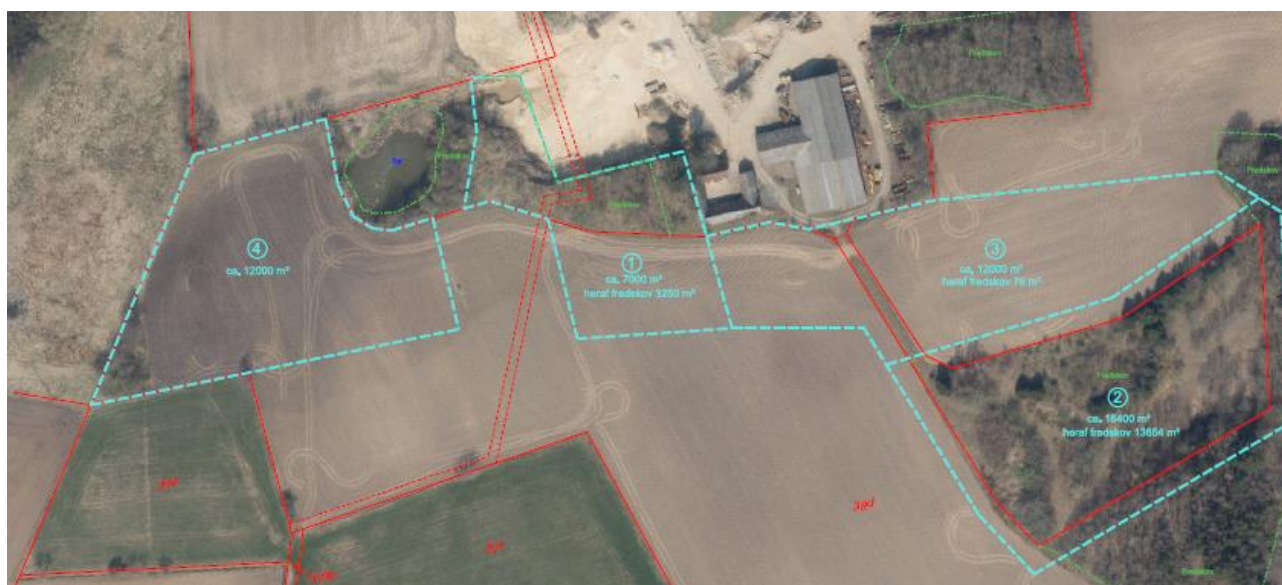
- (A) Området anvendes i dag landbrugsmæssigt, men er forholdsvis lavtliggende og vandudsat. Efter udgravning, som forventes at blive vådgravning, reableres området ved udjævning af skråninger med henblik på at optimere rammerne for etablering af et mindre vådområde i samspil med den tilgrænsende sø.

Naturforbindelse:

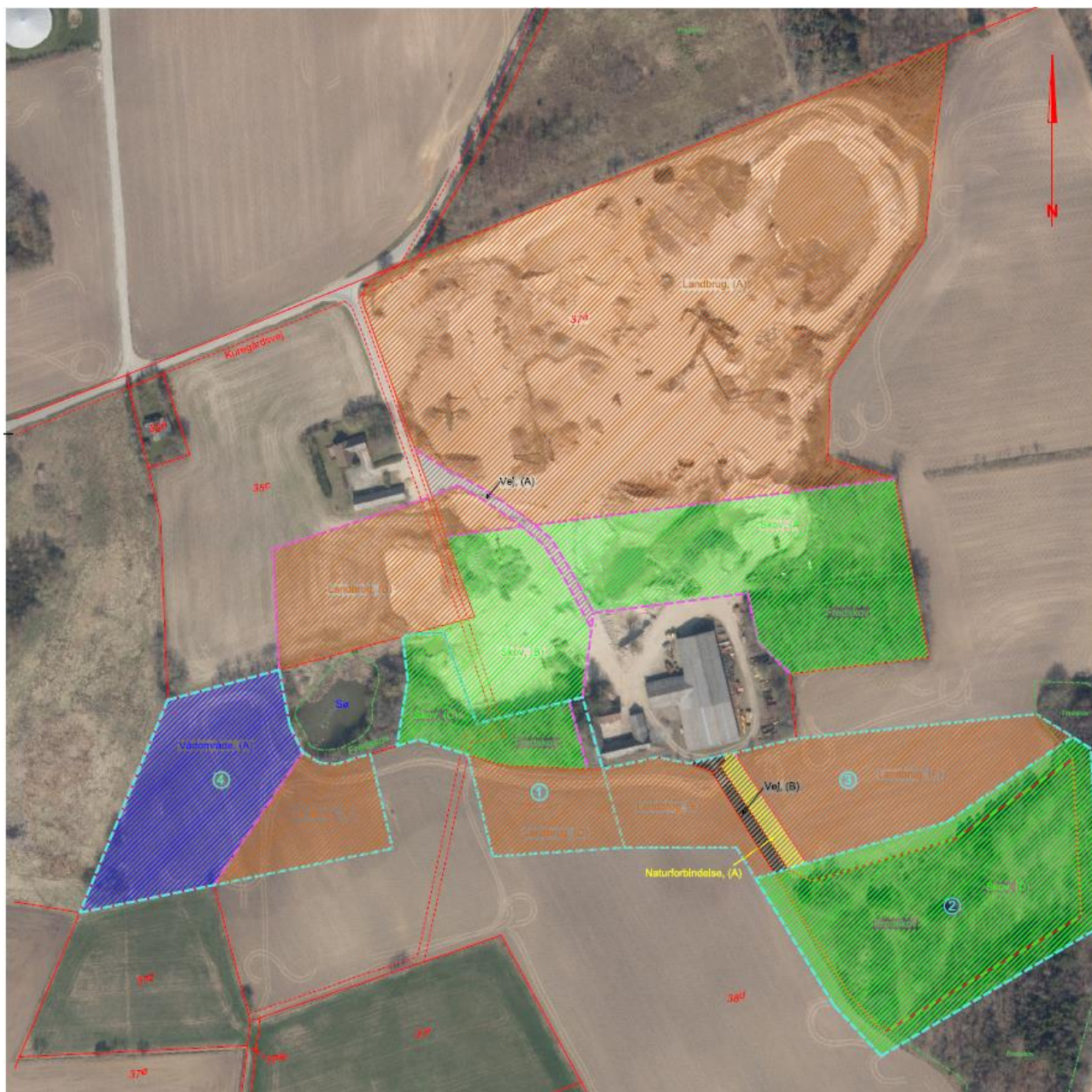
- (A) Området anvendes i dag landbrugsmæssigt og ligger på den østlige side af den interne vejforbindelse mellem det gamle graveområde og det nye graveområde 2. For at sikre en faunapassage mellem områderne reableres den ca. 10 meter brede korridor med træer og buske.

Vej:

- (A) Området anvendes delvist som intern kørevej og tidligere graveområde. Når aktiviteten i grusgraven ophører, sikres der på arealet adgangsvej til den eksisterende bebyggelse.
- (B) Området anvendes i dag som intern forbindelsesvej, hvilket også vil ske efter udgravning. Såfremt det er nødvendigt at fjerne vejen i udgravningsprocessen, reableres den med samme beliggenhed og formål som i dag.

Graveplan

/// Vej

/// Naturforbindelse

/// Vådområde

/// Landbrug

/// Skov

--- Afgrænsning efterbehandling

--- Afgrænsning af graveområder

① Rækkefølge ift. graveplan

Efterbehandlingsplan

Bilag 3 VVM-screenings afgørelse

Natur og miljø
Skovløkken 4, Tejn 3770 Allinge

Bjerggård
Kuregårdsvej 12
3782 Klemensker

Bornholms
Regionskommune
Center for Miljø, Plan og
Kultur
Natur og miljø
nmf@brk.dk
www.brk.dk
CVR: 26 69 63 48

26. juni 2024

J. nr. 23/20829

Udkast til afgørelse: Ikke miljøvurderingspligt for råstofindvinding i Bjerggård Grusgrav

Bornholms Regionskommune har den 9. oktober 2023 modtaget en ansøgning med tilhørende bilag om indvinding af råstoffer på matr.nr. 37C, 37a, 37a del 2, 38d Klemensker, Bornholms Regionskommune.

Afgørelse

Bornholms Regionskommune har vurderet, at projektet ikke vil resultere i væsentlige miljøpåvirkninger og derfor ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse (VVM-pligt). Afgørelsen er truffet i henhold til miljøvurderingsloven¹ § 21, stk. 1.

I afgørelsen er der lagt vægt på følgende forhold:

- At graveområdet er på 4,8 hvilket er væsentligt under de 25 ha som udløser obligatorisk miljøvurderingspligt
- At graveområdet ligger indenfor et i råstofplanen udpeget råstofindvindingsområde
- At projektet ikke strider mod den planlægningsmæssige anvendelse af området
- At projektet ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder eller potentielle leveområder for Bilag IV-arter
- At projektet ikke vil have negativ indflydelse på grundvandet eller omkringliggende vandløb
- At der samlet set ikke vurderes at være væsentlige miljøpåvirkninger af projektet

Denne afgørelse bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden for tre år, efter at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år jf. miljøvurderingslovens § 39.

Screeningsafgørelsen er ikke en tilladelse, men alene en afgørelse om at projektet ikke skal gennem en miljøvurderingsproces. Bygherre skal derfor sørge for, at de nødvendige tilladelser

¹ LBK nr. 4 af 31/1/2023: Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

og dispensationer efter anden lovgivning f.eks. byggeloven er indhentet før projektets anlægsarbejde igangsættes.

Screeningen er gennemført med udgangspunkt i det projekt, som ansøger har oplyst og på baggrund af de miljømæssige forudsætninger, der er gældende på screeningstidspunktet. Hvis projektet ændres i forhold til forudsætningerne, skal ansøger anmelde de påtænkte ændringer til kommunen, så kommunen kan vurdere, om ændringen udløser krav om miljøvurdering.

Sagens oplysninger

Ansøgningen er indsendt i henhold til miljøvurderingslovens § 19, hvoraf det fremgår, at bygherre før etablering, udvidelse eller ændring af projekter omfattet af lovens bilag 2 skal indgive en skriftlig ansøgning til den myndighed, der skal behandle ansøgningen.

Projektet er omfattet af miljøvurderingsloven, bilag 2, punkt 2a: Råstofindvinding fra åbne brud samt tørvegravning (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1). Kommunen er myndighed.

Ved en screening foretager kommunen en vurdering efter kriterierne i miljøvurderingslovens bilag 6 af, om projektet må antages at kunne medføre en væsentlig påvirkning på miljøet og dermed er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse (tidligere betegnet VVM-pligt).

Bornholms Regionskommune har gennemført en screening efter kriterierne i miljøvurderingslovens bilag 6. Screeningen fremgår af screeningsskema med kort bilag, vedlagt som bilag 1. Bygherres ansøgning er vedlagt som bilag 2.

Projektbeskrivelse

Det ansøgte projekt har til formål at indvinde sand, sten og grus på dele af matr.nr. 37C, 37a, 37a del 2, 38d Klemensker i Bornholms Regionskommune, Kuregårdsvej 12, 3781 Klemensker.

Projektet gennemføres af Carsten Kofod og arealet ejes af Carsten Kofod og Kim Nielsen.

Projektet behandles også i henhold til råstofloven, der omhandler råstofindvinding.

Projektbeskrivelse fra ansøgningsmaterialet

Der er ansøgt om indvinding af sand, sten og grus på et ca. 4,8 Ha stort område. Dette område er udlagt til råstofindvindingsområde i den gældende Råstofplan 2016. Forekomsten af grus findes flere steder på øen, men netop i dette område findes der særligt melsand til betonproduktionen på øen. Der er søgt om indvinding af op til 30.000 m³ årligt, hvor der graves ca. 50 cm overjord af og i en dybde af ned til 12 meter. Gravearbejdet er delt op i 4 områder og hvert område færdigbehandles før det næste tages i brug. Området 3 og 4 er udlagt til landbrug, mens område 1 og 2 har nogle grønne områder, bl.a. fredskov, som vil blive ændret så de giver bedre levevilkår for fx løvfrø, når efterbehandlingen påbegyndes.

Projektets miljøpåvirkninger

Bornholms Regionskommune har screenet projektet efter kriterierne på bilag 6 til miljøvurderingsloven, se vedlagte screeningsskema. Herunder beskrives de væsentligste emner.

Væsentlige udpegninger i Kommuneplan 2020: Område for særligt følsomt drikkevand.

Det vurderes, at almindelige, lovlige aktiviteter ved Biergegård vil være uden betydning for nuværende og fremtidige vandindvindingsinteresser. Der er derfor ikke behov for at stille særlige vilkår af hensyn til disse.

Projektområdet er ikke beliggende i et Natura 2000-område. Det nærmeste Natura 2000-område ligger ca. 3 km væk. Projektet påvirker ikke Natura 2000-området. Det er således vurderet i henhold til § 6 i habitatbekendtgørelsen² at projektet ikke kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Bilag IV-arter:

Der er ikke registreret Bilag IV-arter indenfor projektområdet, men i databasen Arter er der registreret løvfrø i nærheden. Der er registreret løvfrø i en sø beliggende i en gammel grusgrav. Der er ca. 170 meter mellem søen hvori der er registreret løvfrø og søen som ligger mellem projektområde 1 og 4. Skov/krat vegetationen i område 1 omkring søen, kan derfor være et potentielt opholdssted for løvfrø. Skov/krat vegetationen omkring søen bliver ikke påvirket, og arbejdet vil ikke medføre en forringelse af søens potentiale som yngle- og rasteområde for løvfrøen.

Rødlistearter:

Projektområde 2 vurderes at udgøre et egnet yngleområde for både rød glente og løvsangere, i det område indeholder åben skov og krat vegetation og en sø. I området omkring hele projektområdet er der mange lignende naturtyper, som ligeledes kan udgøre et yngleområde for rød glente og løvsangere. Projektet vurderes derfor til at have en mindre negativ påvirkning på rødlistede arter.

Samlet er det Bornholms Regionskommunes vurdering, at projektet ikke vil resultere i væsentlige miljøpåvirkninger.

Bilag 4.1 Miljøministeriets tilladelse til ophævelse af fredskovspligt.

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Landinspektørfirmaet TPC
Kirkeplads 6
3770 Allinge
Att: Tue Pelle Christiansen

FREDSKOV
J.nr. 2024 - 14788
Ref. mansk
Den 12. juli 2024

og til

Bornholms Regionskommune
Skovløkken 4, Tejn
3770 Allinge
Att: Rikke Jørgensen

Sendt til: CVR: 26696348 og mail: tue@lsp-tpc.dk; Rikke.Joergensen@brk.dk

Sendt CC til Lodsejere

**Tilladelse til ophævelse af fredskovspligt på matr. nr. 37a og 38d
Klemensker i Bornholms Regionskommune**

Afgørelse

Miljøstyrelsen tillader hermed, at fredskovspligten ophæves på en del af matr. nr. 37a Klemensker, som ligger i Bornholms Regionskommune, med henblik på anvendelse af arealet til råstofgravning. Der sker ophævelse af fredskovspligt på ca. 1,51 ha på matr. nr. 37a Klemensker og ca. 0,22 ha på matr. nr. 38d Klemensker. Se nedenstående kort. Det fredskovspligtige areal på 37a Klemensker er herefter på ca. 0,34 ha, og det fredskovspligtige areal på 38d Klemensker er ca. 1,86 ha.

Kort 1. De områder, hvor fredskovspligten ophæves, er markeret med gul skravering. Fredskov er markeret med grøn skovsignatur. Matrikelgrænser er markeret med hvid

streg. Det resterende fredskovsareal på 37a Klemensker er markeret med rød farve. Ortofoto forår 2023.

Vilkår

1. Projektet gennemføres i overensstemmelse med tilladelse til råstofgravning fra Bornholms regionskommune, som Miljøstyrelsen har modtaget i udkast.
2. Giver regionskommunen afslag i medfør af anden lovgivning, falder denne tilladelse efter skovloven bort.
3. Projektet skal gennemføres som ansøgt den 27. februar 2024.
4. Der skal ved anlægsarbejdet tages mest muligt hensyn til det tilbageværende fredskovspligtige areal, således at der ikke fældes eller beskadiges træer ud over arealet, hvor fredskovspligten ophæves.
5. Der udlægges 150 % erstatningsskov, svarende til i alt 2,60 ha. Ved ophævelsen på 37a Klemensker, udlægges der erstatningsskov på 2,27 ha, og ved ophævelsen på 38d Klemensker udlægges der erstatningsskov på 0,33 ha.
6. Vilkåret om erstatningsskov på i alt 2,60 ha opfyldes ved etablering af skov på i alt 3,27 ha som beskrevet i efterbehandlingsplanen. Ansøger har allerede planlagt etablering af ny skov på ca. 0,35 ha på 37a Klemensker, hvilket Miljøstyrelsen hermed godkender. Der skal derfor kun etableres yderligere i alt 2,25 ha.
7. Erstatningsskoven skal udgøres af løvskov, og der kan medtages op til 10 % lysåbne naturarealer i erstatningsskovsarealet.
8. Miljøstyrelsen har i denne afgørelse godkendt areal til erstatningsskov, og samtidig godkendt, at dette om muligt etableres ved naturlig forryngelse.
9. Der skal stilles bankgaranti for det fredskovspligtige erstatningsareal, som først etableres, når gravearealet er afsluttet. Garantien frigives efterhånden, som Miljøstyrelsen godkender erstatningsarealet. Miljøstyrelsen skønner, at garantien skal udgøre ca. 40.000 kr./ha.

Afgørelsen er truffet i medfør af § 6, stk. 1, og § 39 i skovloven (lovbekendtgørelse nr. 690 af 26. maj 2023) og § 1, 4, stk. 1, nr. 2 og 5 i bekendtgørelse om erstatningsskov og særlige regler vedrørende kystbeskyttelse på fredskovspligtige arealer mv. (nr. 60 af 21. januar 2019).

Denne afgørelse vedrører kun forholdet til skovloven. Du skal derfor være opmærksom på, om der er planlægningsbestemmelser, fredninger, servitutter eller tilladelser/dispensationer efter anden lovgivning, som kan være nødvendig for gennemførelse af projektet. Du skal selv ansøge direkte hos de pågældende myndigheder, også selvom de evt. har modtaget denne afgørelse i kopi.

Hvis ophævelsen af fredskovspligt medfører rydning af skov, skal rydningen meddeles til kommunen med henblik på en vurdering af projektets virkninger på miljøet (VVM).

Miljøstyrelsen drager omsorg for, at ophævelse af fredskovspligten noteres i matriklen ved indberetning til Geodatastyrelsen.

Afgørelsen må ikke udnyttes, før klagefristen på 4 uger er udløbet. Hvis afgørelsen påklages, har det opsættende virkning. Det betyder, at afgørelsen i så fald ikke kan udnyttes, før klagemyndigheden eventuelt stadfæster afgørelsen.

Bortfald af afgørelsen

Tilladelsen bortfalder, hvis arealet ikke tages i brug til det ansøgte formål senest 3 år fra afgørelsens dato. I så fald genindtræder fredskovspligten, og arealet er herefter omfattet af skovlovens bestemmelser.

Eventuel erstatningsskov, som er pålagt fredskovspligt ved tidspunktet for bortfald af denne afgørelse, bibeholdes som fredskovspligtigt areal.

Det påhviler den til enhver tid gældende lodsejer at indberette arealet til Miljøstyrelsen til gennotering af fredskov i tilfælde af bortfald af tilladelsen.

Fortidsminder

Hvis det under arbejdet konstateres, at der er jordfaste fortidsminder, skal arbejdet straks standses, og fundet skal anmeldes til det lokale arkæologiske museum.

Dette fremgår af museumslovens § 27. Der henvises yderligere til § 25 i samme lov, der fastslår, at den, for hvis regning et jordarbejde skal udføres, før igangsætning af arbejdet kan anmode vedkommende kulturhistoriske museum om at tage stilling til, om arbejdet indebærer risiko for ødelæggelse af væsentlige fortidsminder.

Redegørelse for sagen

Den 27. februar 2024 modtog Miljøstyrelsen en ansøgning fra Landinspektørfirmaet TPC vedrørende tilladelse til råstofindvinding i fredskovsnoterede arealer på ejendommene matr.nr. 37a og 38d Klemensker.

Ejerne af ejendommene er:

- Matr.nr. 37a Klemensker beliggende Kuregårdsvej 14, 3782 Klemensker, BFE nr. 8730325 tilhørende Carsten Kofod, Kuregårdsvej 12, 3782 Klemensker.
- og
- Matr.nr. 38d mfl. Klemensker beliggende Dyndegårdsvej 22, 3700 Rønne, BFE nr. 9854130 tilhørende Kim Nielsen, Aarsballevej 2, 3700 Rønne.

Carsten Flemming Kofod driver Bjerpegård Grusgrav, som den 19. maj 2016 fik fornyet tilladelse til råstofindvinding bl.a. med formål at udvide det eksisterende område fra tidligere råstof tilladelse af 11. december 2013. Samtidig med råstof tilladelsen fra 2016 traf Naturstyrelsen samme år afgørelse om ophævelse af et i 2012 pålagt fredskovsareal, som var udlagt som erstatningsskov.

På grund af stor efterspørgsel de sidste mange år er de eksisterende grusforekomster mere eller mindre udnyttet inden for den foreliggende råstof tilladelse fra 2016. Carsten Kofod har derfor henvendt sig til sin nabo Kim Nielsen og Bornholms Regionskommune med henblik på at få en ny råstof tilladelse på deres fælles arealer. Der er i de kommende år planlagt store anlægsprojekter, hvorfor forbruget af grus på Bornholm ikke foreløbig vil mindskes. Samtidig er der udfordringer med indvinding i andre grusgrave samt i

havet omkring Bornholm herunder at fremskaffe den nødvendige kvalitet og mængde, hvilket er bekræftet af Bornholms Regionskommune.

Carsten Kofod har forelagt Bornholms Regionskommune 4 delområder, hvor der forefindes de rette forekomster af grus, og i samarbejde med Bornholms Regionskommune er der ved at blive igangsat forarbejderne til en ny råstoftilladelse.

Alle områder er udpeget som råstofområde i kommuneplanen. Planen er, at områderne udvindes i rækkefølgen 1-2-3-4, således at det ene område gøres færdigt, før det næste påbegyndes.

Kort 2. Kort fra ansøgningsmateriale, som viser delområder, der udvindes i rækkefølgen 1-2-3-4.

Det betyder, at der eventuelt kan etableres skov på delområde 1 inden gravning på områder 2 iværksættes. Herved kan vilkåret om bankgaranti mindskes.

Der er noteret fredskov på hovedparten af arealet for delområde 1, som ligger på matr.nr. 37a Klemensker. Fredskovsarealet blev pålagt som erstatningsskov i forbindelse med tidligere råstoftilladelse og har derfor endnu ikke nået at få karakter af højstammet skov.

Hovedparten af arealet for delområde 2 er ligeledes noteret som fredskov og er også blevet pålagt som erstatningsskov i forbindelse med tidligere råstoftilladelser, hvor fredskovspligtige arealer har været noteret på arealer med grusforekomster. Fredskovsarealerne for delområde 2 og 3 på matr.nr. 38d Klemensker er af ældre dato, men fremgår ikke af matrikelkortet fra 1983. Arealerne er taget med, da der skal graves dybt for at nå ned til grusforekomsterne, og dermed skal der laves et tilstrækkeligt skråningsanlæg, så skrænterne ikke skrider ned.

Der stilles vilkår om etablering af erstatningsskov på 2,60 ha. Arealet svarer til 150 % af det areal, hvor fredskovspligten ophæves. Da arealet, hvor fredskovspligten ophæves, primært er løvskov, skal erstatningsskovsarealet ligeledes udgøres af løvskov.

Der foreligger en efterbehandlingsplan for Bjergegård grusgrav i udkastet til tilladelse til råstofgravning. Det fremgår, at begge de to fredskovspligtige arealer skal reetableres som skov, og at der skal etableres et fredskovspligtigt areal, som forbinder det vestlige fredskovsstykke med den eksisterende fredskov længere mod øst. Det reetablerede areal udgør ca. 3,27 ha (Kort 3), hvilket betyder, at Miljøstyrelsens krav om erstatningsskov opfyldes såfremt efterbehandlingsplanen gennemføres.

Skovarealerne søges etableret ved naturlig foryngelse, men Miljøstyrelsen vil dog stille krav om, at arealer, som ikke er sprunget i skov 10 år efter indvindingens ophør, skal tilplantes med henblik på at sikre bevoksning på de fredskovspligtige arealer.

Kort 3. Skovarealer jævnfør efterbehandlingsplanen.

Bilag IV-arter

Bilag IV-arter¹ er strengt beskyttede dyre- og plantearter. Det følger af § 10, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen), at der inden vedtagelse af projekter/planer (efter §§ 7 og 8), skal foretages en vurdering af, om det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a), eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b), i alle livsstadier. Vurderingen skal fremgå af afgørelsen, jf. habitatbekendtgørelsens § 10, stk. 2.

Ifølge arter.dk er der ikke registreret arter, der fremgår af EU-habitatdirektivets bilag IV, i eller i nærheden af området.

¹ Bilag IV-arter er dyre- og plantearter opført på bilag IV til Rådets direktiv 92/43/EOF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet).

Projektet er dog beliggende inden for det naturlige udbredelsesområde for følgende arter: markfirben, stor vandsalamander, løvfro, spidssnudet fro, springfro, vandkalv grøn mosaikguldsmed og stor kærguldsmed samt forskellige flagermusarter.

Markfirben er tilknyttet de åbne naturtyper og især solrige lokaliteter som skråninger, sten- og jorddiger, sandede bakkeområder mm. Miljøstyrelsen vurderer, at Markfirbenet således ikke vil bruge de nærværende unge skove som levested. Styrelsen vurderer, at de omkringliggende område overvejende er præget af marker og lysåbne arealer og, at der derfor fortsat er mange egnede levesteder for markfirben.

Stor vandsalamander lever i vandhuller på 50-250 m², der fortrinsvis er solbeskinnede, rene og uden fisk. Arten er tilknyttet terrestriske habitater med skjul og fourageringsmuligheder. Sådanne områder er karakteriseret ved at have højt græs, krat og skovbevoksning. Områder med flere nærtstående vandhuller udgør de bedste levesteder. Arten er stedfast i forhold til ynglestedet, men kan vandre op til 1 km fra vandhullet. Da der ikke fjernes vandhuller ved det ansøgte, vurderer styrelsen, at den økologiske funktionalitet opretholdes i området.

Løvfroens krav til ynglevandhullerne er solbeskinnede vandhuller med rent vand og uden fisk. Rasteområderne i landbiotopen består af højere solbeskinnet vegetation. I skoven er det primært skovbryn og krat, og læhegn og småbevoksninger i det åbne land. Løvfroen har brug for lysåbent krat i sammenhæng med ynglevandhullet, hvor de kan opholde sig i dagstimerne i yngletiden. Da der i det omkringliggende område fortsat er egnede yngle- og rastesteder for løvfro, vurderer styrelsen, at den økologiske funktionalitet opretholdes i området.

Spidssnudet fro overvintrer i huller i skoven, og vandrer tilbage til deres ynglevandhul i starten af foråret. Vandringsruten er dog afgrænset af veje og andre faste barriere. Ynglevandhullerne kan bestå af alt fra små vandhuller til bredden af store søer og kan have vekslende lysforhold. Opholdsstedet er sommeren over lysåbne skove samt enge og moser. Da der i det omkringliggende område fortsat er egnede yngle- og rastesteder for løvfro, vurderer styrelsen, at den økologiske funktionalitet opretholdes i området.

Springfroen er tilknyttet vandhuller, som i tilknytning til løvskove som regel er bedre egnede som levesteder end vandhuller langt fra skov, da arten har rasteområde såvel som fourageringsområde i løvskov. Da der i det omkringliggende område fortsat er egnede yngle- og rastesteder for løvfro, vurderer styrelsen, at den økologiske funktionalitet opretholdes i området.

Stor kærguldsmed findes i solrige vande, ofte steder med en del vandplanter under overfladen langs bredden. Ynglestederne er ofte med knapt så surt vand som eksempelvis Lille kærguldsmeds. I mange tilfælde udgøres ynglestederne af skovsøer eller tørvegrave. Da der ikke fjernes vandhuller ved det ansøgte, vurderer styrelsen, at Stor kærguldsmed ikke påvirkes af det ansøgte.

Flagermus' sommer- og vinteropholdssteder findes oftest i ældre træer med hulheder, huse og lignende strukturer. I den aktive del af året tilbringer flagermusene hele eller dele af natten på jagt efter insekter. Dette kan foregå over vand, langs skovbryn og huse samt inden i skoven. Da de ansøgte arealer ikke er bevokset med ældre skov, vurderer styrelsen, at områderne ikke er egnede yngle- eller rastesteder for flagermus, og vil derfor ikke påvirkes af det ansøgte.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at det konkrete areal, der berøres af projektet, ikke indeholder egnede levesteder for bilag IV-arter. Miljøstyrelsen lægger vægt på, at sagen vedrører forholdsvis ung tæt skov. Det er derfor Miljøstyrelsens vurdering, at det ansøgte ikke vil kunne medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Miljøstyrelsen noterer sig, at Bornholms Regionskommune har fremsendt udkast til MV-screening, hvori der er foretaget en vurdering i forhold til bilag IV-arter.

Natura 2000-område

Området er ikke udpeget til et Natura 2000-område, jf. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet. Nærmeste internationale beskyttelsesområde er Natura 2000-område nr. 186, "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne", der ligger ca. 3 km fra projektet.

Grundet afstanden, er det Miljøstyrelsens vurdering, at projektet ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på Natura 2000-området.

Artsfredningsbekendtgørelsen

Miljøstyrelsen gør opmærksom på artsfredningsbekendtgørelsens bestemmelser om blandt andet træfældning. Bestemmelserne har til formål at sikre, at ingen beskyttede fugle eller flagermus forstyrres i yngletiden, indfanges eller slås ihjel. Det indebærer bl.a., at hule træer og træer med spættehuller kun må fældes i september og oktober måned.

Hvis der er forekomst af beskyttede fugle eller flagermus i træer, som ønskes fældet, skal der søges forudgående dispensation fra bestemmelserne artsfredningsbekendtgørelsen. Ansøgningsskema kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside: <https://mst.dk/natur-vand/natur/national-naturbeskyttelse/beskyttede-arter/fredede-dyr-og-planter/>.

Begrundelse for afgørelsen

Efter skovlovens § 6, stk. 1, kan fredskovspligten ophæves på et areal, som ønskes anvendt til andet formål, når særlige grunde taler for det.

Praksis for ophævelse af fredskovspligt er restriktiv. I praksis gives kun tilladelse til ophævelse af fredskovspligt på arealer, som ønskes anvendt til andet end skovdrift, hvis der ikke kan findes en placering uden for fredskov, og hvis hensynet til overordnede samfundsmæssige formål vejer tungere end hensynet til at bevare arealet som fredskov.

I et område, der i den regionale råstofplan er udpeget som graveområde, forudsættes det som udgangspunkt, at den samfundsmæssige afvejning af hensynet til at kunne udnytte eksisterende råstofforekomster over for hensynet til at bevare fredskoven er sket i forbindelse med fastlæggelsen af graveområderne.

Det ansøgte areal er en del af det regionale råstofområde 2.6 Bjerpegård, som er udpeget i Råstofplan 2012-2024 for Region Hovedstaden.

Miljøstyrelsen vurderer, at der er tale om et areal med begrænset biologisk værdi og/eller med en begrænset rekreativ anvendelse, da skoven er forholdsvis ung.

Da arealet er skovbevokset, har Miljøstyrelsen stillet vilkår om, at der skal etableres erstatningsskov på et areal svarende til 150 % af arealet, hvor fredskovspligten ophæves. Der stilles yderligere krav om, at erstatningsskovalet skal udgøres af løvskov, da skovarealet, som fjernes, udgøres af løvskov, og det forudsættes, at der kan opnås større biologisk værdi i løvskov frem for nåleskov. Miljøstyrelsen godkender hermed efterbehandlingsplanen, hvoraf det fremgår, at der etableres i alt 3,27 ha skov, når indvindingen er afsluttet. Etableringen af erstatningsskov sker om muligt med naturlig foryngelse, men der stilles krav om plantning på arealer, hvor den naturlige foryngelse ikke lykkes.

På den baggrund finder Miljøstyrelsen, at fredskovspligten kan ophæves på de angivne vilkår.

Klagevejledning mv. jf. § 60 og §§ 62 – 64 i skovloven

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen er 4 uger fra afgørelsen er givet af Miljøstyrelsen.

Følgende er klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen.
- Enhver, som i øvrigt har en individuel væsentlig interesse i sagen.
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En klage skal sendes via Klageportalen, som du kan tilgå via forsiden af Nævnenes Hus: <https://naevneneshus.dk/>. Man logger på med MitID, hvorefter man anvender selvbetjeningsløsningen. Klagen vil indledende blive behandlet af Miljøstyrelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Miljøstyrelsen på Klageportalen. Ved indgivelse af klage, skal der betales et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser klager, der kommer uden om Klageportalen, hvis der forinden ikke er ansøgt om og bevilliget "fritagelse for brug af Klageportalen". Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen videresender herefter til anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som herefter træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hvis du vil indbringe afgørelsen for domstolene, skal sagen anlægges inden 6 måneder fra meddelelsen af afgørelsen.

Du er velkommen til at ringe til Miljøstyrelsen, hvis du har spørgsmål til afgørelsen.

Med venlig hilsen

Manne Kjell Suadicani

+45 20 11 65 40

manks@mst.dk

Øvrige henvendelser vedr. fredskov:

fredskov@mst.dk

+45 21 76 54 60 (hverdage kl. 9-15)

Kopi til:

- Bornholms Museum, att. Finn Ole Sonne Nielsen: CVR 38270311
- Bornholms Regionskommune: CVR 26696348
- Danmarks Naturfredningsforening: CVR 60804214
- Danmarks Naturfredningsforening Bornholm: bornholm@dn.dk
- Dansk Botanisk Forening: CVR 20538228
- Dansk Ornitologisk Forening, lokalt: bornholm@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, centralt: CVR 54752415
- Friluftsrådet: CVR 56230718
- Lepidopterologisk Forening: CVR 35261141

Miljøstyrelsen er bemyndiget til at træffe afgørelse i henhold til skovloven på Miljøministeriets vegne, jf. § 27 i bekendtgørelse om delegation af opgaver og beføjelser til Miljøstyrelsen (nr. 1514 af 25. juni 2021).

Bilag 4.2 Bornholms Regionskommunes tilladelse til sænkning af grundvand

21. juni 2024

J. nr. 24/13522

Tilladelse til sænkning af grundvandsstand

Tilladelse

Bornholms Regionskommune, Center for Miljø, Plan og Kultur giver hermed tilladelse til sænkning af grundvandsstanden på graveområdet ved Bjerregård Grusgrav.

Tilladelsen er givet i henhold til Vandforsyningslovens § 26, stk. 1 (*lovbek. nr. 602 af 10. maj 2022*).

Vilkår

Ved pumpebrønd markeret med blå prik på figuren nedenfor sænkes grundvandsstanden her til kote 102,5. Vandet pumpes til søen på graveområdet, ved rød prik, og herfra afpumpes, så søens overflade ikke er lavere end kote 104.

I forbindelse med tilsyn af råstofgraven skal koten i denne sø kontrolleres.

Påvirkning af omgivelser

Der er ikke almene drikkevandsinteresser med nær hydrologisk forbindelse til graveområdet, men der er en privat vandindvinder. Endvidere er der en sø omfattet af naturbeskyttelse tæt på området.

Der er tale om en videreførelse af en eksisterende praksis, idet målinger og luftfoto tyder på, at vandspejlet i området har været på dette niveau i en årrække. Da der således er tale om opretholdelse af status quo, forventes der ikke ændringer i nærliggende vandindvindingsboringer eller naturlige vådområder.

Præmisserne for kommunens vurdering er uddybet i efterfølgende bilag.

I henhold til Vandforsyningslovens § 26, stk. 3 kan tilladelsen tilbagekaldes uden erstatning, hvis forudsætningerne viser sig urigtige eller ændres væsentligt.

Erstatning

Ejer er erstatningspligtig for skader, der opstår som følge af grundvandssænkningen. I tilfælde af uenighed afgøres sagen af taksationsmyndighederne, jvn. Vandforsyningslovens § 28.

Klage

Kommunens afgørelser efter Vandforsyningslovens § 26 kan i henhold til lovens § 80 påklages af adressaten, Sundhedsstyrelsen og af enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Interesseorganisationer er ikke klageberettigede.

Klage skal ske digitalt via Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside. Der opkræves et gebyr i forbindelse med modtagelse af sagen. Dette tilbagebetales, hvis man får helt eller delvist medhold.

Med venlig hilsen

Jens Hansen

Bornholms Regionskommune

Center for Miljø, Plan og Kultur

Miljøafdelingen

Bilag 5 Udtalelse fra museet

Bornholms Museum

Høringssvar vedrørende råstofindvinding af grus ved Bjergegård, Klemensker

Bornholms Museum, har foretaget en arkivalsk kontrol i forbindelse med planer om erhvervsmæssig råstofindvinding af grus, på et område om ca. 4.8 hektar, på deler af matr.nr.37a, 37c og 38d, Klemensker, Bornholms Regionkommune. Udvidingen forventes at foregå over ti år.

Museet har i forbindelse med denne høring følgende bemærkninger:

- Allerede kendte fortidsminder i området omfatter: flere gravhøje, et flertal fund af div metalgenstand (fibula, brudsølv, vægtlod, sværd etc.) og østersøkeramik. Mest sandsynligvis findes en østersøboplads V-NV om Kuregård.
- På de berørte matrikler findes en eller flere bautasten på et område mod SØ, og bopladsfund i form af gruber. Gruberne er enkeltfund, fra flere steder over et langt og spredt område.
- Området som helhed er stort, og da der ikke tidligere er foretaget arkæologiske undersøgelser her, kan det ikke udelukkes at der kan ligge bopladser el andre fund her, og derfor anbefaler museet på det kraftigste, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse, inden råstofindvindingen påbegyndes.

2024-04-10
Sophie McAulay
Sagsbehandler / Arkæolog

+45 28 25 64 27 / smc@bornholmsmuseum.dk